

งานสร้างสรรค์ เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซอณผ้าในมิติ

เพลงไทยสำเนียงมอญ

The Importance of Mon Son Pah Playing in Dimension of

Thai Song on Mon

จกฤษฎณ์ วัฒนากุล

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2564

ลิขสิทธิ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทคัดย่อ

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญช่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ เป็นงานสร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับขนบทำเนียบประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย ซึ่งกำลังจะได้รับความนิยมน้อยลงในสังคมไทย ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำการละเล่นชนิดนี้มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญช่อนผ้าประกอบการบรรเลง โดยผลการศึกษาและการสร้างสรรค์พบว่า ชุมชนทั้ง 3 ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีการใช้ทำนองคำร้องในลักษณะแบบเดียวกันในช่วงแรก ส่วนในช่วงกลางของทำนองเพลงผู้เล่นนั้น จะเร่งทำนองขึ้นจากเดิมเล็กน้อย โดยมีการเพิ่มทำนองและคำร้องในช่วงท้ายของการละเล่น ทั้งในรูปแบบที่ 2 และแบบที่ 3 เพื่อเพิ่มระยะเวลาในการละเล่นให้เกิดความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์ตามหลักในทางดนตรี พบว่า ทำนองเพลงที่ผู้เล่นใช้ประกอบคำร้อง มีเพียงตัวโน้ต 3 ตัว คือเสียง ฟา (ฟ) เสียงซอล (ซ) และเสียง ลา (ล) โดยทำนองที่ผู้เล่นร้องนั้น เป็นทำนองร้องผสมผสานระหว่างการพูดแบบธรรมดา กับการท่องบทอาขยาน จากการศึกษาการละเล่นดังกล่าว จึงได้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ และระบำมอญช่อนผ้าประกอบการบรรเลง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังนี้ ช่วงที่ 1 ทำนองเพลงมีลักษณะกระชับในอัตราจังหวะชั้นเดียวจากนั้นถอนแนวเพลงเข้าสู่อัตราจังหวะ 2 ชั้นจำนวน 3 ท่อน โดยใช้หน้าทับพิเศษหรือภาษาทางดนตรีไทยเรียกว่า (ปะ พรืด ปะ) ส่วนระบำในช่วงที่ 1 ผู้แสดงรำ ออกทั้งสองฝั่งและเริ่มการแปรแถวสลับฟันปลาภาพที่ 1 และนั่งล้อมวงดังภาพที่ 2 ในช่วงนี้อารมณ์ของเพลงและการแสดงจะเน้น ถึงความสนุกสนานตามวิถีชาวบ้าน ช่วงที่ 2 ใช้สำนวนเพลงมอญบางนางเกรงในช่วงหมดทำนอง สองชั้นก่อนเข้าสู่อัตราจังหวะชั้นเดียว ลักษณะท่ารำช่วงที่ 2 เมื่อผู้แสดงเริ่มนั่งเป็นวงกลมซึ่งเป็นการแสดงท่ารำเลียนแบบการละเล่นและสื่ออารมณ์ถึงความสุข รื่นเริง และความสนุกสนานของผู้แสดงที่กำลังจะเกิดขึ้น ดังภาพที่ 3 และภาพที่ 4 ช่วงที่ 3 เป็นการบรรเลงในอัตราจังหวะชั้นเดียวจำนวน 5 ท่อนโดยทำนองของเพลงในแต่ละท่อนจะค่อย ๆ เร่งอัตราจังหวะทำให้เกิดความกระชับ สลับกันไปจนถึงทำนองท่อนสุดท้ายด้วยการลงแบบไม่ถอนทำนอง หรือที่เรียกในภาษานักดนตรีไทยว่าการบรรเลงแบบ “ลงขาด” จากนั้นเป็นลูกจบเพลงด้วยลักษณะนิยมของเพลงมอญทั่วไป ลักษณะท่ารำสื่อถึงอารมณ์การผ่อนคลายโดยใช้การแปรแถวในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงใช้การอวัยวะทางร่างกายในส่วนต่าง ๆ เป็นตัวสื่ออารมณ์และกลวิธีการเรียงท่า การเชื่อมท่าเพื่อให้ได้สัดส่วนในระดับมาตรฐานของการท่ารำไปพร้อม ๆ กับทำนองเพลงที่สร้างสรรค์

คำสำคัญ : การละเล่นมอญช่อนผ้า/เพลงไทยสำเนียงมอญ/ระบำมอญช่อนผ้าประกอบการบรรเลง

Abstract

The creativity research The Importance of Mon Son Pah Playing in Dimension of Thai Song on Mon Accent be the creativity that relating to Thai children's folk play tradition which taking the less popular in Thai society. Creator takes this playing to be the concept of creativity Thai Song on Mon Accent and Mon Son Pah dance performance ensemble in playing. The finding found that all 3 communities in Supanburi province take the same lyrics in the first play, later in middle of lyric, musician will speed up a little bit melody and there is adding the lyric and melody in the end of playing in the 2nd type and the 3rd type for increase the proper time in playing to get the more amusement. As the analysis in music theory found that melody in singing there are only 3 notes of Fa (F), Sol (S) and La (L) by the rhythm that players sing be the blending singing - melody between the normal speaking and recitation singing. From this studying bringing the inspiration in creativity music and Mon Son Pah dance for ensemble in playing. Had divided into 3 parts, Part 1 Melody that play in single rhythm (one level) after that change into 2 rhythms of 3 phrases by using special Na Tab or calling in Thai music as Pa Preud Pa, and the dance in part 1 performers step out from the both of stage sides to the front of stage and taking row variations as alternating serrated rows in pic. 1 and sit in a circle as pic. 2. In this playing moment the emotion of performers will present out the joy of villagers. Part 2, Taking the song Mon Bang Nang Kreng in the last melody of 2 rhythm before playing the single rhythm, dancing in part 2, after performers sit in a circle and present their joy and happiness occurring as pic.3 and pic.4. Part 3 be playing in single rhythm (1 level) of 5 phrases by each melody will step by step speed up the rhythm for getting conciseness as alternately until the last melody by playing as not withdraw the melody that be called in Thai musician language of "LongKad" playing after that be the normal popular Mon Song ended playing. Dancing be present out the relaxing by taking various row variations including using the whole body dancing to present all emotions and

posture tactics, linking posture for getting the properly as dancing standards ensemble with the creativity music melody.

Keywords: Mon Son Pah Playing / Thai song on Mon accent / Mon Son Pah dance ensemble in playing.

กิตติกรรมประกาศ

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับทุนในการดำเนินการสร้างสรรค์จาก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในปีงบประมาณ 2564 ผู้สร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปฎิกรัชต์ อาจารย์ที่ปรึกษางานสร้างสรรค์ ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการดำเนินการ การสร้างสรรค์ในครั้งนี้

ผู้สร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณ ครูไชยยะ ทางมีศรี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม รองศาสตราจารย์สหวัดน์ ปลื้มปรีชา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม นาวาตรีประยูร มัยจิ้น หัวหน้าหมวดดนตรีไทย กองดุริยางค์ทหารเรือ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา อนุวัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ที่ร่วมเป็นคณะกรรมการในการวิพากษ์งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ รวมถึงให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงงานสร้างสรรค์ให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จ๊กกฤษณ์ วัฒนากุล

ผู้สร้างสรรค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ข
Abstract.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	3
1.3 ขอบเขตของงานสร้างสรรค์.....	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.6 กรอบแนวคิดของงานสร้างสรรค์.....	4
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 สารัตถะที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1.1 แนวคิดการรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม.....	6
2.1.2 แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงไทย.....	6
2.1.3 ทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์.....	7
2.1.4 ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์.....	8
2.2 บริบทของการละเล่นพื้นบ้าน.....	9
2.2.1 ความเป็นมาและความหมายของการละเล่นพื้นบ้าน.....	9
2.2.2 ความเป็นมาและลักษณะการละเล่นมอญซ่อนผ้า.....	10

สารบัญ (ต่อ)

2.3	แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงมอญช่อนผ้า.....	10
2.3.1	ลักษณะของการสร้างสรรค์.....	10
2.3.2	คุณค่าของการสร้างสรรค์ทางดนตรี.....	11
2.3.3	ลักษณะของสำเนียงเพลงที่สร้างสรรค์.....	11
2.4	แนวคิดการสร้างสรรค์ทำรำประกอบการบรรเลงเพลงมอญช่อนผ้า.....	12
2.4.1	ความคิดสร้างสรรค์ทำรำ.....	12
2.4.2	คุณค่าของการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์.....	13
2.5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	17
3.1	ผู้ให้ข้อมูลในงานสร้างสรรค์.....	17
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์.....	18
3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
3.4	การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	19
4	ผลการศึกษาการเล่นมอญช่อนผ้า.....	21
4.1	ศึกษาการเล่นมอญช่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรี.....	21
4.1.1	การเล่นมอญช่อนผ้า แบบที่ 1.....	21
4.1.2	การเล่นมอญช่อนผ้า แบบที่ 2.....	23
4.1.3	การเล่นมอญช่อนผ้า แบบที่ 3.....	25
5	สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญช่อนผ้าประกอบการบรรเลง.....	28
5.1	สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญช่อนผ้าประกอบการบรรเลง.....	28
6	สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	41
	สรุปผล.....	41
	อภิปรายผล.....	46
	ข้อเสนอแนะ.....	48

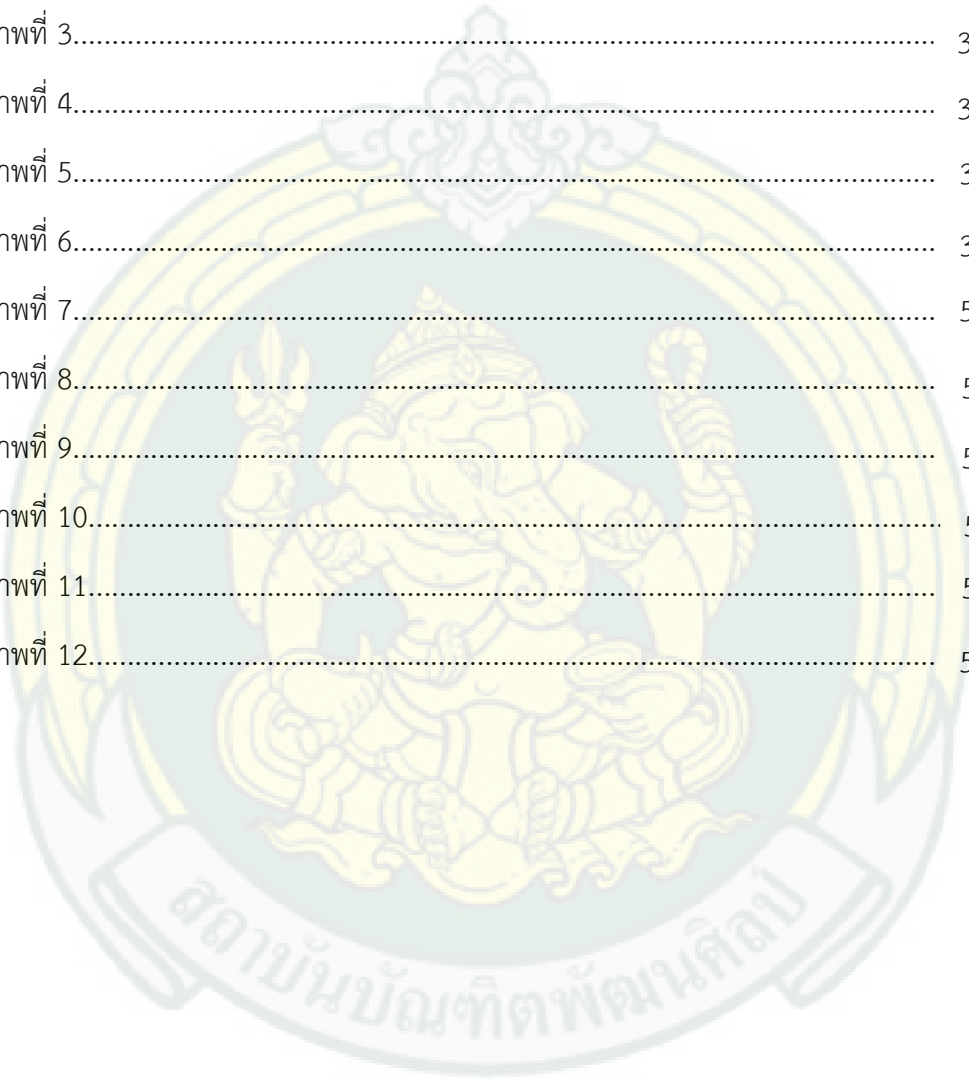
สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม.....	49
บุคลากร.....	50
ภาคผนวก.....	51
ประวัติผู้สร้างสรรค์.....	59

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.....	37
ภาพที่ 2.....	37
ภาพที่ 3.....	38
ภาพที่ 4.....	38
ภาพที่ 5.....	39
ภาพที่ 6.....	39
ภาพที่ 7.....	56
ภาพที่ 8.....	56
ภาพที่ 9.....	57
ภาพที่ 10.....	57
ภาพที่ 11.....	58
ภาพที่ 12.....	58

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมา

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติไทย ที่มีการปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อย่างมีเอกลักษณ์ของแต่ละภาค ตามลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบวิถีชีวิตของชุมชนที่ได้พัฒนา สร้างสรรค์ขึ้นจนกลายเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี และค่านิยมเพื่อแสดงให้ถึงคุณค่าความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึงการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นประเพณีนิยมที่สะท้อนถึงความเป็นอยู่ของคนในชุมชนหรือการละเล่นบางอย่างมีการเลียนแบบจากชีวิตจริง แต่เล่นเพื่อความบันเทิงใจ อาจมีทั้งกติกา และไม่มีกติกามีบทร้องหรือไม่มีบทร้อง บ้างมีท่าเต้นท่ารำประกอบเพื่อความสนุกสนาน การละเล่นของเด็กไทยมิได้เล่น เพียงเพื่อให้เกิดความบันเทิงเท่านั้น อีกประเด็นหนึ่งอันจะเกิดแต่ผู้เล่น คือ เกิดประโยชน์ต่อร่างกายหลาย ๆ อย่างเช่น ฝึกการมีไหวพริบ ฝึกให้ผู้เล่นหัดเป็นคนช่างคิดช่างสังเกต ในการใช้เขาวนปัญญา ฝึกการมีวินัยและเคารพต่อกฎกติกาบรรยาบทฝึกความอดทนความสามัคคีในหมู่คณะรวมถึงคุณค่าทางวรรณศิลป์ ทั้งนี้การละเล่นของเด็กมิได้มีเพียงแค่ประเทศไทยเท่านั้น

การละเล่นพื้นบ้านของเด็กนั้นมียุ่มาเกือบทั่วโลก อาทิในประเทศจีนการละเล่นพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากซึ่งถือกำเนิดมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซิงคือ การละเล่นการเตะลูกหินเป็นการละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศจีน มักเล่นกันในช่วงฤดูหนาวเพื่อให้ร่างกายได้รับความอบอุ่น รวมถึงการละเล่นที่ให้ความเพลิดเพลินอีกอย่างและมีความประวัติตความเป็นมาอย่างยาวนานของประเทศจีนคือ การเล่นว่าว ว่าเป็นที่นิยมเล่นกันในประเทศจีนมีทั้งหมดสามประเภท คือ ว่าวปักกิ่ง ว่าวเทียนจิน และว่าวไผ่ฟางซึ่งว่าวทั้งสามประเภทนี้เป็นว่าวที่มีชื่อเสียงที่สุดในประเทศจีนรวมถึงมีคุณสมบัติลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้เล่นจะนิยมเล่นในรูปแบบลักษณะอย่างไร (ผู้จัดการออนไลน์.2561) ผู้วิจัยได้กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าการละเล่นพื้นบ้านของเด็กนั้นมีอยู่เกือบจะทุกที่ไม่เว้นแม้แต่ในทุกรัฐภาคของประเทศไทย

การละเล่นของเด็กถือเป็นกิจกรรมภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีความหลากหลายตามลักษณะภูมิศาสตร์ของแต่ละภาค เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของสังคมในแต่ละภาคซึ่งอาจขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมของแต่ละภูมิภาคส่วนใหญ่จะเล่นกันเป็นกลุ่มดังเช่น บะข่างไผ่เป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของเด็กทางภาคเหนือซึ่งสำเนียงท้องถิ่นออกเสียงว่าบะข่างโหว่ (ลูกข่าง) การละเล่นชนิดนี้เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่เล่นให้เด็ก ๆ ได้ดูโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติคือไม้ไผ่นำมาเจาะเป็นรูเฉียงเมื่อกระบอกไม้ไผ่หมุนแรงดันลมจะทำให้เกิดเสียง โว โ่ว และตามคติความเชื่ออีกประการหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือการเล่น ขว้างโหวด เดิมเป็นการเล่นที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมการหย่าผ่นซึ่งตามความเชื่อนั้นชาวบ้านให้เครื่องดนตรีประจำถิ่นชนิดนี้เป็นตัวส่งสัญญาณให้พญาแถนเทพเจ้าผู้ประทานน้ำฝนให้กับโลกมนุษย์หยุดส่งน้ำลงมาเพื่อชาวนาจะได้เก็บเกี่ยวผลผลิตต่อมากลายเป็นวิวัฒนาการ การเล่นแบบมีการแข่งขันเพื่อตัดสินผล

แพ้นะ รวมถึงการเล่นชนวัวดินซึ่งเป็นกีฬาชนวัวที่มีมานานถือเป็นอัตลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยการเล่นชนวัวดินนั้นเป็นการเล่นที่เด็กจำจองเหตุการณ์มาจากกีฬาชนวัว นำดินเหนียวมาปั้นเป็นรูปวัวแล้วนำมาเล่นชนกัน(การเล่นเด็กไทย.2561 ,26-50-86) ส่วนการเล่นของภาคกลางที่มีอยู่มากมายหลายอย่างนั้น มีความสนุกไม่ได้ด้อยไปกว่าภาคอื่น ๆ อีกทั้งยังมีคุณค่าของการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งเป็นเสน่ห์ทางภาษาอีกรูปแบบหนึ่ง เช่น การเล่นมอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้าเป็นการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยที่มีมาช้านาน โดยมีผู้เล่นเป็นเด็กชายหรือเด็กหญิงก็ได้อย่างน้อยสัก 5 คนขึ้นไป และให้ผู้เล่นทุกคนมานั่งล้อมวงแล้วร้องเพลงประกอบการเล่นดังนี้ “มอญซ่อนผ้าตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง ใครแผลงไม่คอยระวัง ตุ๊กตาอยู่ข้างหลังระวังจะถูกตี” หรือ “มอญซ่อนผ้าตุ๊กตาอยู่ข้างหลังไว้นั้นไว้นั้นฉันจะตีกันเธอ” และ “มอญซ่อนผ้าตุ๊กตาอยู่ข้างหลังไว้นั้นไว้นั้นฉันจะตีกันเธอ กันใครกันมันกันฉันไม่เกี่ยว กันเธอคนเดียวไม่เกี่ยวกับฉัน” จากการศึกษาเอกสาร หนังสือ สื่อ สิ่งพิมพ์และสัมภาษณ์ผู้ที่เคยผ่านการเล่นมอญซ่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ข้อมูลที่ตรงกันว่าการเล่นมอญซ่อนผ้า นั้น ไม่ใช่การเล่นของมอญเพราะคนมอญนั้นไม่นิยมเล่น ตุ๊กตา คาดว่าเป็นการเล่นที่คนไทย คิดขึ้นมาจึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้ง 3 ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ผู้วิจัยได้กำหนดในการเก็บข้อมูลว่าการเล่นมอญซ่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรีได้รับการสืบทอดต่อ ๆ กันมาเป็นเวลาช้านาน นอกจากนี้การเล่นมอญซ่อนผ้านอกจากจะเป็นการเล่นพื้นบ้านที่ช่วยสร้างความสนุกสนานแล้วยังมีส่วนช่วยในเรื่องของกระบวนการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา สังคมเพื่อให้ผู้เล่นที่เป็นเยาวชนสามารถดำรงชีวิตอยู่รวมกับผู้อื่นตามกฎกติกาทางสังคม ส่วนรวม อีกทั้งยังฝึกให้เด็กได้รู้จักกับการร้องเพลงเพื่อให้เข้าจังหวะดนตรีเพื่อเพิ่มศักยภาพทางสุนทรีย ซึ่งทางวิทยาศาสตร์การกีฬาหมายความว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่ทำด้วยความสมัครใจ ทำแล้วมีความสุขสนุกสนานไม่จำกัดเรื่องสถานที่ เวลา อีกทั้งยังได้เคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้มีการทำงานอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อมกัน ส่วนในมุมด้านวิชาการการเล่นพื้นบ้านถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความพัฒนาหลาย ๆ ด้านและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติให้พัฒนาต่อไป

จากความสำคัญทำให้ผู้สร้างสรรค์เล็งเห็นถึงคุณค่ารวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการอนุรักษ์ของการเล่นพื้นบ้านทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำประกอบการบรรเลง เพื่อเป็นการต่อยอดให้เกิดผลงานทางดนตรีไทย รวมถึงผู้สร้างสรรค์เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้เติบโตมาในวงสังคมนักเปียโนมอญ เคยรับราชการในตำแหน่งนักดนตรีหมวดดนตรีไทยกองดุริยางค์ทหารเรือฐานทัพเรือกรุงเทพฯ ซึ่งมีเอตทัคคะในทางดนตรีไทยคือนาวาโทอรุณ พาทย์กุล อดีตหัวหน้าหมวดดนตรีไทยที่มีความเชี่ยวชาญ ในด้านการประพันธ์เพลง โดยเฉพาะทางด้านเพลงมอญ ซึ่งเป็นเพลงที่นักดนตรีไทยส่วนใหญ่นิยมนำมาบรรเลงกันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้สั่งสมประสบการณ์ ในด้านการบรรเลงและการประพันธ์เพลงมอญ และนำมาสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นรูปธรรมในเชิงวิชาการเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานให้เยาวชนผู้สนใจได้ศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1.2.1 ศึกษาการเล่นมอญซ่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรี

1.2.2 สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำประกอบการบรรเลง

1.3 ขอบเขตของงานสร้างสรรค์

งานสร้างสรรค์เรื่องความสำคัญของการเล่นเพลงมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้สร้างสรรค์กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1.3.1 ศึกษาผู้ที่เคยเล่นมอญซ่อนผ้าชุมชนบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.3.2 ศึกษานักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ซึ่งเคยผ่านการเล่นมอญซ่อนผ้าจัดโดยวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

1.3.3 ศึกษาผู้ที่เคยผ่านการเล่นมอญซ่อนผ้าชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 การเล่นพื้นบ้าน หมายถึง เป็นกิจกรรมการเล่นของเด็กไทยที่สืบทอดต่อ ๆ กัน มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นทักษะไหวพริบ ความสนุกสนานมากกว่าการแข่งขัน

1.4.2 มอญซ่อนผ้า หมายถึง กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอย่างหนึ่งของเด็กไทย ที่ใช้ผู้เล่นตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปโดยนั่งเป็นวงกลมแล้วมีผู้เล่นหนึ่งคนถือผ้าตะพดเป็นผู้นำกำหนดว่าจะเขียนผู้ใดที่ใช้ผ้าวางไว้หลังผู้นั้น แล้วออกวิ่งไปรอบวงจนมาถึงผ้าที่วางไว้จึงหยิบผ้ามาเขียนผู้ที่ถูกซ่อน

1.4.3 เพลงไทยสำเนียงมอญ หมายถึง เป็นเพลงที่แต่งขึ้นโดยครูดนตรีไทย แต่ใช้สำนวนกลอนหรือทำนองหลักซึ่งเวลาบรรเลงแล้วจะมีลักษณะสำเนียงของทำนองคล้ายเพลงมอญ

1.4.4 ระบำมอญซ่อนผ้า หมายถึง เป็นการแสดงระบำสร้างสรรค์ที่แต่งขึ้นมาใช้ประกอบการบรรเลงเพลงไทยสำเนียงมอญชุดมอญซ่อนผ้า

1.6 กรอบแนวคิดของงานสร้างสรรค์

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการเล่นมอญซอพื้นบ้านมีดีเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้ การศึกษาวัตถุประสงคในข้อที่หนึ่ง ผู้สร้างสรรค์จะทำการถอดข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ศึกษา โดยทำการบันทึกโน้ตตามลักษณะมานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology) และศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีรวมถึงบันทึกโน้ตเพลงที่นำมาวิเคราะห์ในวัตถุประสงค์ข้อที่สองเป็นทางข้องวงใหญ่

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ส่งถ่ายมรดกภูมิปัญญาการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยที่ชนรุ่นก่อนได้ปลูกฝังให้ชนรุ่นต่อไปได้เรียนรู้ รวมถึงศึกษาอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของบรรพบุรุษให้ดำรงคงอยู่จนสามารถนำองค์ความรู้มาสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซอพื้นบ้านประกอบการบรรเลงออกมาในรูปแบบงานวิจัยสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาด้านวัฒนธรรมการดนตรีของไทย

บทที่ 2

สาระที่เกี่ยวข้อง

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ เป็นงานสร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับชนบททำเนียบประเพณีการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยและทางดนตรีไทยผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อ สิ่งพิมพ์ รวมถึงสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนด โดยจัดแบ่งหัวข้อตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1.1 แนวคิดการรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
 - 2.1.2 แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงไทย
 - 2.1.3 ทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์
 - 2.1.4 ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์
- 2.2 บริบทของการเล่นพื้นบ้าน
 - 2.2.1 ความเป็นมาและความหมายของการเล่นพื้นบ้าน
 - 2.2.2 ความเป็นมาและลักษณะการเล่นมอญซ่อนผ้า
- 2.3 แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงมอญซ่อนผ้า
 - 2.3.1 ลักษณะของการสร้างสรรค์
 - 2.3.2 คุณค่าของการสร้างสรรค์ทางดนตรี
 - 2.3.3 ลักษณะของสำเนียงเพลงที่สร้างสรรค์
- 2.4 แนวคิดการสร้างสรรค์ทำรำประกอบการบรรเลงเพลงมอญซ่อนผ้า
 - 2.4.1 ความคิดสร้างสรรค์ทำรำ
 - 2.4.2 คุณค่าของการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดการรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 1103) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่นวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมการแต่งกาย วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมดนตรีประจำชาติ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2561 : 8-9) ให้แนวทางอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญควรธำรงรักษาไว้เป็นมรดก ทั้งนี้จึงเป็นหน้าที่ขององค์กรหลักของประเทศและคนไทยทุกคนที่ต้องส่งเสริม เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ การถ่ายทอดสืบสานวัฒนธรรมความรู้ด้านทักษะความชำนาญและสร้างผู้ปฏิบัติสืบทอดให้มากขึ้น และปรับปรุงเผยแพร่งานทางวัฒนธรรมไทยโดยสร้างความรู้ความเข้าใจในสื่อต่าง ๆ มุ่งเน้นการทำกิจกรรมร่วมกันรวมถึงสอดแทรกปรัชญาวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทย เพื่อชี้้นำให้คนไทยเลือกเสพวัฒนธรรมไทยและปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น

สุรพล สุวรรณ (2549 : 1) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาวัฒนธรรมว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามเหมาะสม ฉะนั้นกลุ่มสังคมต้องยึดมั่นในคุณธรรมและศีลธรรม จึงจะถือว่ากลุ่มสังคมนั้นมีวัฒนธรรมที่ดีเพราะค่านิยมเกิดจากแนวคิดของผู้นำทางสังคมที่ใช้เป็นแนวทางปกครองกลุ่มคนในสังคม แนวคิดนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของกลุ่มคนในสังคมด้วยเช่นกันและสามารถปฏิบัติสืบทอดกันไปเรื่อย ๆ จนเกิดเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี

พวงผกา คุโรวาท (2539 : 37) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมคือลักษณะของความเจริญงอกงาม ความกลมเกลียว ความเป็นระเบียบ ความมีศีลธรรมอันดีงามของประชาชนในชาติ และเป็นการชี้ชวนวิงวอนให้ประชาชนร่วมกันทำให้เกิดความเจริญงอกงามให้มีความดีงามขึ้นไม่ใช่เพียงแต่รับมรดกกันมา แต่ต้องรักษาของเดิมที่มีอยู่แล้วด้วย แก้ไขดัดแปลงในสิ่งที่ควรแล้วส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ประจำชาติสืบไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง

จากการศึกษาแนวคิดการรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษเป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมาอันมีจุดประสงค์เพื่อให้กลุ่มคนในชาตินั้น ๆ เกิดการยอมรับยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีนิยม โดยยึดถือหลักคุณธรรมศีลธรรมเป็นหลักในการชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้มรดกภูมิปัญญาเหล่านั้นมิได้สูญหายไปจากสังคมไทยและยังสามารถส่งต่อให้ชนรุ่นหลังที่ร่วมกันอนุรักษ์สืบไป

2.1.2 แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 1178) ให้ความหมายของคำว่าสร้างดังนี้ บันดาลให้มี, ทำให้มีให้เป็นด้วยวิธีต่าง ๆ บันดาลให้มีให้เป็นด้วยฤทธิ์อำนาจ เช่นพระพรหมสร้างโลก

ราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 1175) ให้ความหมายของคำว่าสรรค์ดังนี้ สร้างให้มีให้เป็นขึ้น, มักใช้เข้ากับคำว่าสร้าง เป็นสรรค์สร้าง หรือ สร้างสรรค์

สร้างสรรค์ หมายความว่า สร้างให้มีให้เป็นขึ้น เช่น สร้างสรรค์ความสุข ความเจริญให้แก่วงสังคม, มีลักษณะริเริ่มในทางที่ดี เช่น ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สร้างสรรค์ทางดนตรีราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 1178)

นันทมน พึ่งเจริญและคณะ(2556) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นคำ ประสมระหว่างคำว่าความคิดและคำว่าสร้างสรรค์ เมื่อนำมารวมกันอาจมีความหมายว่า เป็นแนวคิด เป็นความคิด ประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการ การแก้ไข การปรับปรุง แยกแยะ สรุป สิ่งที่มีอยู่มา คิดจินตนาการเป็นผลงานใหม่ตามความสามารถด้านสมอง ทั้งนี้ต้องมีความกล้าคิดอย่างอิสระ จึงจะ เกิดผลงานใหม่ที่แปลกแหวกแนวจึงจะทำให้เกิดคุณค่า

(เกษรธิตะจारी, 2550) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า ความสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์เอง ซึ่งบางคนก็มีมากบางคนก็มีน้อยหรือที่เข้าใจว่า ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในความถนัด หรือความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์นอกจากจะเกิดมา เฉพาะตัวบุคคลแล้วยังสามารถเกิดขึ้นได้ จากการสะสมประสบการณ์และการแก้ปัญหา

แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงไทยคือ การแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ประดิษฐ์ คิดค้นสร้างสรรค์ในทางดนตรีว่า เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพ ด้วยทักษะ ความชำนาญรวมถึงจินตนาการใน การสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับต่อผู้บริโภคหรือผู้เสพงานศิลปะ โดยงานสร้างสรรค์นั้นจะต้อง แทรกแซงไปด้วยกลเม็ดนานาประการ มีทั้งไพเราะกลมกลืน โดดโผน ครบด้วยองค์ประกอบในส่วนที่ สำคัญ จึงจะลุล่วงเป็นงานศิลปะที่งดงามและมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สื่อสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถของศิลปินผู้สร้างให้งานศิลปะ

2.1.3 ทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์

ทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์ เป็นกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลป์ ที่เกิดจาก ความคิดและปัญญาของมนุษย์แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางสุนทรีย์ ประชญา จริยธรรม หรือเป็นงานที่ สะท้อนสังคมโดยแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ของเจ้าของผลงาน การสร้างสรรค์ ศิลป์เกิดจากการกระทำของมนุษย์และสำเร็จด้วยการสร้างสรรค์ของมนุษย์เท่านั้น ธรรมชาติและสัตว์ ทั้งหลายไม่สามารถสร้างงานศิลป์ได้ หลักแห่งทฤษฎีการสร้างสรรค์งานศิลป์ มีหลักคิด 2 ประการคือ หลักมิติการสร้างสรรค์และหลักวิพธลักษณะการสร้างสรรค์ หลักคิดทั้งสองมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ระหว่างมุมมองที่มีทิศทางมุ่งไปให้เกิดมีขึ้นกับคุณลักษณะเฉพาะที่มีความหลากหลาย 1) หลักมิติการ สร้างสรรค์ศิลป์เป็นมุมมองที่มีทิศทางมุ่งไปให้เกิดขึ้นด้วยการตรึงตรองความเป็นภูมิปัญญาของสมบัติ ศิลป์ในช่วงกาลช่วงปัจจุบันของผู้สร้างสรรค์ไปสู่มรดกภูมิปัญญา มุมมองการสร้างสรรค์นี้เกิดขึ้นด้วย เหตุปัจจัย 5 ประการ คือ การสร้างสรรค์ของมนุษย์คืองานศิลป์บุพภูมิของมวลจินตนาการศิลป์ ต่อยอดจากกระบวนการวิจัยแสวงผล ความคิดริเริ่มศิลป์มองที่ดีมีคุณค่าภูมิสมบัติศิลป์สู่มรดกภูมิ ปัญญาที่จับต้องไม่ได้ 2) หลักวิพธลักษณะการสร้างสรรค์ คืออาการของคุณสมบัติที่มีความสอดคล้อง และส่งผลต่องานสร้างสรรค์ศิลป์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการคิด เกิดจินตนาการ สิ่งเหล่านี้เป็นนามธรรม งานศิลป์ที่เกิดขึ้นจึงเข้าข่ายลักษณะของภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถเรียนรู้ เลียนแบบ พัฒนาและต่อยอดได้ดังนี้ วิถีชนสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม ความเชื่อศาสนา ศรัทธา

การแพร่กระจายตามโลกาภิวัตน์ เร็วรู้ถ่ายทอดต่อยอด คุณค่าศิลปะขึ้นอยู่กับการรับรสศิลป์ (ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์, 2562)

การสร้างสรรคงานศิลปะ เป็นงานศิลปะที่เกิดขึ้นมาจากความคิด จินตนาการ ปัญญาของมนุษย์ ซึ่งก่อนเกิดกระบวนการเหล่านี้มนุษย์ได้รับรู้ เร็วรู้จาก วิถีชนที่รายล้อมด้วย วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ความเชื่อความศรัทธาต่อศาสนา จนกลายเป็นกระบวนการคิด องค์ความรู้ สู่ชิ้นงานศิลปะที่จับต้องไม่ได้หลักแห่งทฤษฎีการสร้างสรรคงานศิลปะ มีหลักคิด 2 ประการคือหลักมิติ การสร้างสรรคและหลักวิถีปรัชญาการสร้างสรรค หลักแห่งทฤษฎีทั้ง 2 นี้จะนำไปสู่งานสร้างสรรค ทางศิลปะที่เป็นกระบวนการของกรรมวิธีที่ลำดับความคิด การกระทำอย่างต่อเนื่องไปสู่ปรากฏการณ์ ให้เกิดมีขึ้น และให้ปรากฏขึ้นจนมีความสำเร็จผลของผู้สร้างสรรค งานวิจัยสร้างสรรคเรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความ เกี่ยวข้องกับชนบททำเนียมประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยและทางดนตรีไทย จึงมีความจำเป็น ที่ต้องศึกษาทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างสรรคเพลงไทยสำเนียง มอญและระบำมอญซ่อนผ้าว่ามีการสร้างสรรคตามกระบวนการอย่างไร

2.1.4 ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์

สุนทรียศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของคุณวิทยา หรือทฤษฎีคุณค่า สาขาย่อย ของคุณวิทยาอีก 2 สาขาคือตรรกศาสตร์และจริยศาสตร์ ศาสตร์ทั้งสามนี้เป็นศาสตร์แห่งการหา คุณค่าอันเป็นคุณค่าพื้นฐานของมนุษย์ทั้ง 3 ประการคือความจริง ความดี และความงาม ขอบเขตของ สุนทรียศาสตร์นั้นบางทีก็มีความเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ๆ อยู่บ้างเช่นรูปแกะสลักหรือภาพเขียนใน บางครั้งอาจจะเอาไปใช้ในทางวิเคราะห์ว่าศิลปินหรือจิตรกรผู้นั้นตีคุณค่าของงานชิ้นนั้นอย่างไร การ สร้างศิลปะและความสนใจในศิลปะนั้นเป็นพรสวรรค์เฉพาะตัว และเกิดจากการเคยกระทำซ้ำ ๆ จนเป็นความชำนาญสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างศิลปะเมื่อผู้สร้างงานศิลปะมีสิ่ง เหล่านี้ในตัวแล้ว ความรู้ทางสุนทรียศาสตร์ก็จะช่วยส่งเสริมให้การสร้างสรรคของผู้สร้างดีขึ้นไม่ มากก็น้อย (จี ศรีนิวาสน,2534 : 2-3)

ดังนั้นทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความงามทางศิลปะทุก แขนงการสร้างสรรคความงามทางศิลปะที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ทางสุนทรียะ ของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ไม่พอใจกับความงามที่ได้รับจากธรรมชาติ จึงคิดสร้างสรรคผลงานทาง ศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นเสียง สี ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและนำมาปรับเปลี่ยนหรือ สร้างสรรค เพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยนำเอาสิ่งเหล่านี้บวกกับจินตนาการความคิด สร้างสรรคแล้วเกิดเป็นผลงานทางศิลปะวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความ จำเป็นต้องใช้ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ในการวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความงาม ใน การสร้างสรรคเพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นมรดก ภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรคขึ้นมา

2.2 บริบทของการเล่นพื้นบ้าน

2.2.1 ความเป็นมาและความหมายของการเล่นพื้นบ้าน

วัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านเป็น ค่านิยม ขนบปฏิบัติที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าวิถีชีวิตในชุมชนรวมถึงท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้น โดยแสดงออกในรูปแบบวิถีที่หลากหลายเพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นสืบสานมรดกภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเพื่อมิให้สูญหายไปจากวัฒนธรรมประเพณีของคนไทย การเล่นพื้นบ้านดั้งเดิมบางอย่างเกิดจากการเลียนแบบชีวิตจริง และมีประโยชน์รวมหลายด้านคือ ฝึกความสังเกตมีไหวพริบ ฝึกวินัยเคารพกฎกติกา ฝึกความสามัคคีในหมู่คณะเป็นต้น สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2532 : 166) ให้ความหมายของการเล่นว่า การเล่นหมายถึงการกระทำเพื่อสนุกหรือผ่อนคลาย ราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 841) ให้ความหมายคำว่าพื้นบ้านดังนี้ เฉพาะถิ่น เฉพาะท้องถิ่น เช่นของพื้นบ้านฉะนั้นเมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันเป็น การเล่นพื้นบ้านหมายถึง เป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางกาย การออกแรงเพื่อความบันเทิงใจที่ทำความด้วยความสมัครใจ ไม่จำกัดเรื่องสถานที่และเวลา จะเล่นที่ไหนก็ได้ เวลาไหนก็ได้ ไม่มีความจริงจัง เล่นแล้วมีความสุขความพอใจ ทั้งที่มีกติกาและไม่มีกติกา การเล่นบางอย่างมีบทร้องบางอย่างไม่มีบทร้อง บางอย่างมีท่าเต้นประกอบ มีวิธีการเล่นตามลักษณะเฉพาะ มีเอกลักษณ์สะท้อนถึงวิถีไทย และยังมีความสอดคล้องกับกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแข่งขันการเล่นพื้นบ้านบางอย่างสามารถหาได้ในท้องถิ่นจากธรรมชาติซึ่งมีอยู่รอบตัวโดยที่ไม่ต้องหาซื้อให้เสียค่าใช้จ่าย เป็นความพอดีในแง่มุมของการออกกำลังกายอย่างเหมาะสมบนความพอเพียงแบบไทย

จากการศึกษาความเป็นมาและความหมายของการเล่นพื้นบ้านพบว่าเป็นการเล่นดั้งเดิมของเด็กและผู้ใหญ่ที่สืบทอดต่อกันมา โดยมีการพัฒนาสร้างสรรค์การเล่นตามลำดับเพื่อแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่เป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีการเล่นนี้ให้คงอยู่จนถึงปัจจุบัน การเล่นถือเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางร่างกายที่ทำความด้วยความสมัครใจเล่นแล้วมีความสุขสนุกสนาน มีอิสระในการเล่นไม่ต้องยึดกฎเกณฑ์ใด ๆ มากจนเกินไปและไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝงในการเล่นจึงมีความสอดคล้องกับรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิตดั้งเดิมแบบท้องถิ่นไทย

2.2.2 ความเป็นมาและลักษณะการเล่นมอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้าเป็นการเล่นของไทย เป็นการเล่นที่มีประวัติมายาวนาน สันนิษฐานว่าเกิดขึ้นในสมัยอยุธยา การเล่นนี้ถือเป็นที่นิยมมากสำหรับเด็กมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนาน การมีไหวพริบไม่มีระเบียบแบบแผนการเล่นที่ซับซ้อนแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกายต่าง ๆ เช่น ทางด้านจิตใจ อารมณ์ รู้จักการให้อภัยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนรักความความเป็นไทย การเล่นนี้ไม่ใช่การเล่นของมอญ คาดว่าเป็นการเล่นที่คนไทยคิดขึ้นมา ด้วยความที่คนไทยและคนมอญแต่เดิมที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี คนไทย จึงหยิบยกเอาจุดอ่อนของมอญขึ้นมาล้อเล่น แหย่แหย่กันประสาเพื่อนฝูง

เพราะคนมอญนั้นชอบผ้าจริง ๆ และคนมอญนั้นไม่เล่นตุ๊กตา (องค์ บรรจุน,2548) กฎกติกาการเล่นนั้นไม่ยุ่งยากแต่อย่างใด เพียงมีผู้เล่นเป็นเด็กชายหรือเด็กหญิงก็ได้อย่างน้อยสัก 8 คนขึ้นไป และมีอุปกรณ์ประกอบการเล่นได้แก่ ผ้ามา 1 ผืน นำมาพับและมัดเป็นก้อนกลม ๆ คล้ายตุ๊กตา มีชายสำหรับถือหรือใช้ตุ๊กตาผ้าจริง ๆ เมื่อคนเล่นพร้อมแล้ว ก็เลือกใครคนหนึ่งหรือมีการกำหนดด้วยหลักเกณฑ์ตามข้อตกลงกันในกลุ่มโดยให้ผู้เล่นมาสวมบทบาทให้เป็นมอญ คนที่เหลือก็นั่งล้อมวงช่วยกันส่งเสียงร้องเพลงตั้งคำร้องดังนี้ มอญซ่อนผ้าตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง ใครเปลือไม่คอยระวัง ตุ๊กตาอยู่ข้างหลังระวังจะถูกตี หรือ มอญซ่อนผ้าตุ๊กตาอยู่ข้างหลังไว้ฉันไว้ฉัน ฉันจะตีกันเธอ ระหว่างที่ร้องเพลงผู้ที่สวมบทบาทเป็นมอญมอญจะถือผ้าที่เป็นอุปกรณ์การเล่นเพียงชิ้นเดียววิ่งหรือเดินช้า ๆ เวียนด้านหลังคนที่นั่งล้อมวงกันอยู่ จะเวียนซ้ายหรือขวาก็ได้ แต่ต้องเวียนไปทางเดียวกันตลอดการเล่น แล้วเลือกทิ้งผ้าไว้ที่ข้างหลังคนใดคนหนึ่ง มอญจะรีบเดินเวียนต่อไปเพื่อให้ครบรอบ และหากคนที่ถูกซ่อนผ้าไว้ข้างหลังไม่รู้ตัว เมื่อมอญเวียนมาครบรอบก็หยิบผ้านั้นขึ้นมาไล่ตีกันคนที่ถูกทิ้งผ้า คนที่ถูกทิ้งผ้าต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ จนกว่าจะเวียนกลับมาที่เดิมของตนได้ คนที่เป็นมอญก็จะยังเล่นเป็นมอญต่อไป แต่ถ้าคนที่ถูกทิ้งผ้านั้นรู้ตัว ก่อนที่มอญจะเวียนมาครบรอบ รีบฉวยผ้านั้นไล่ตีมอญไปเรื่อยจนกว่ามอญจะลงปั้งแทนที่เดิมของตน และคนผู้นั้นก็จะได้เล่นเป็นมอญแทน (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม,2561)

ปัจจุบันการเล่นมอญซ่อนผ้าเริ่มได้รับความนิยมน้อยลงจากสังคมของเด็กไทยในยุคปัจจุบันเพราะเด็กไทยในยุคปัจจุบันให้ความสนใจกับสื่อเทคโนโลยีมากกว่า จนลืมนึกไปว่าการเล่นมอญซ่อนผ้าเป็นมรดกที่บรรพบุรุษของคนไทยสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยภูมิปัญญาอันล้ำค่าและให้ประโยชน์ด้วยการเสริมสร้างพัฒนาการต่าง ๆ ทางด้านร่างกายรวมถึงความเพลิดเพลิน ผักกาดมีไหวพริบและยังช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้าน

2.3 แนวคิดการสร้างสรรค์เพลงมอญซ่อนผ้า

2.3.1 ลักษณะของการสร้างสรรค์

นิทมน พึ่งเจริญและคณะ (2556 : 16) ให้แนวคิดในการศึกษาลักษณะของการสร้างสรรค์ไว้ว่า 1.ความคิดสร้างสรรค์ประเภทการเปลี่ยนแปลง คือแนวคิดที่เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นเช่น ทฤษฎีใหม่ การประดิษฐ์ใหม่ เป็นต้น 2.ความคิดสร้างสรรค์ประเภทการสังเคราะห์คือ การผสมผสานแนวคิดจากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วก่อให้เกิดแนวคิดใหม่อันมีคุณค่า 3.ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่อเนื่องคือ การผสมผสานกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์ประเภทเปลี่ยนแปลงกับความคิดสร้างสรรค์ประเภทสังเคราะห์ 4.ความคิดสร้างสรรค์ประเภทลอกเลียน คือ เป็นลักษณะการจำลองหรือลอกเลียนจากความสำเร็จอื่น ๆ ฉะนั้นลักษณะของการสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบตามแนวคิดของผู้สร้างสรรค์หรือตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ว่าจะให้ผลงานที่ออกมานั้นไปในทิศทางไหน การสร้างสรรค์ต้องแสดงให้เห็นคุณลักษณะอันโดดเด่นของงานอย่างชัดเจนในเรื่องขององค์ประกอบต่าง ๆ เช่นมีการใช้ทำนองที่อยู่ในกลุ่มเสียงสามารถใช้เสียงและการดำเนินทำนองได้อย่างกว้างขวาง ตัวเพลงเมื่อนำมาบรรเลงแล้วสามารถใช้บรรเลงได้หลายโอกาส ส่วนวิธีการการบรรเลงของแต่ละเครื่องมือควรมีความจำเป็นที่ต้องบรรเลงให้เกิดความแตกต่างเพราะโดยวิธีปฏิบัติแล้วเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิดจะมีวิธีการดำเนินทำนองที่ไม่เหมือนกันแต่เมื่อ

นำมาบรรเลงรวมกันแล้วขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้งานนั้นออกมามีความสอดคล้องและเหมาะสมอย่างไร

จากการศึกษาลักษณะของการสร้างสรรค์พบว่า ผู้สร้างสรรค์นั้นต้องมีความรู้ความสามารถสร้างสรรค์ประดิษฐ์ทางดนตรีเป็นอย่างดี มีความรู้ที่แตกฉาน ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติรวมถึงนำแนวคิดมาต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานชิ้นอื่นเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในชิ้นต่อไป โดยเพลงที่สร้างสรรค์นั้นเมื่อผู้ได้ฟังแล้วจะต้องเกิดความประทับใจ ความน่าฟัง ความแปลกใหม่ สำเนียงเพลงมีการเรียงร้อยกันเป็นอย่างดี สามารถสร้างเสียงประสานได้หลายแนวเมื่อบรรเลงพร้อมกันและสอดคล้องกลมกลืนน่าฟัง

2.3.2 คุณค่าของการสร้างสรรค์ทางดนตรี

ราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 252-263) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณ ดังนี้ ความดี ที่มีอยู่ประจำในสิ่งนั้น ๆ เช่นคุณของแผ่นดิน ความดีที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

ความหมายของคำว่าค่า คือ มูลค่าหรือราคาของสิ่งของใด ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่มีประโยชน์ในทางใช้สอยแลกเปลี่ยนหรือทางจิตใจ บางอย่างก็ประเมินเป็นเงินได้บางอย่างก็ประเมินเป็นเงินไม่ได้หรือเรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่ามากจนไม่อาจประเมินเป็นตัวเงินได้ว่าเป็นสิ่งที่หาค่ามิได้เมื่อนำคำว่าคุณและค่ามารวมกันจะได้ความหมายของคำว่าคุณค่า ดังนี้ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์หรือมีมูลค่าสูง ฉะนั้นเมื่อบวกกับความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีอาจกล่าวได้ว่าได้ทั้งประโยชน์คือ การเกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ผู้สร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดจินตนาการและอารมณ์ของผู้ประดิษฐ์ไปสู่ผู้ฟังสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางด้านวัฒนธรรมทั้งในรูปธรรมและนามธรรมได้ ส่วนมูลค่าในด้านความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีนั้นในทางทฤษฎีมีอาจหาค่าสิ่งใดมาวัดได้เพราะการสร้างสรรค์ถือเป็นองค์ความรู้เฉพาะที่เกิดจากกระบวนการกลั่นกรองจากความคิด จินตนาการ การสั่งสมประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ออกมาเป็นงานสร้างสรรค์รวมถึงงานนั้นจะได้รับความนิยมหรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านเช่นผู้สร้างสรรค์ต้องมีพื้นฐานความรู้ในเพลงเพื่อนำมาปรับใช้กับงานที่สร้างสรรค์ สามารถเลือกใช้แนวเพลง แนวคิดได้อย่างเหมาะสมเพื่อการยอมรับของผู้ฟังและนักดนตรีทั่วไปจนเกิดเป็นค่านิยม

จากการศึกษาคุณค่าของการสร้างสรรค์ทางดนตรีพบว่าคุณค่าของการสร้างสรรค์ขึ้นอยู่กับคำสั่งสมประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้สร้างสรรค์ว่าสามารถสร้างพลังให้ผู้บรรเลงและสร้างอารมณ์เพื่อโน้มน้าวจิตใจของผู้ฟังให้น่าสนใจเกิดการยอมรับยกย่องในงานสร้างสรรค์ อีกประการ คือ ผู้สร้างสรรค์นั้นผลิตผลงานออกมามีได้มากขนาดไหนความดำรงคงอยู่ของงานชิ้นนั้นอยู่ยอมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญต่อคุณค่าที่มีสามารถตีราคาเป็นเงินไม่ได้

2.3.3 ลักษณะของสำเนียงเพลงที่สร้างสรรค์

ราชบัณฑิตยสถาน (2554 : 1227) ได้ให้ความหมายของคำว่าสำเนียง ดังนี้ เสียง น้ำเสียง หางเสียง วิธีออกเสียง สำเนียงส่อภาษา

สารารุกรมศัพท์ดนตรีไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2540 : 163) ได้ให้ความหมายของคำว่าสำเนียง ดังนี้ กระแสเสียงของสำเนียงเพลงที่ประดิษฐ์ขึ้น ซึ่งสามารถทำให้แยกแยะได้ถึงประเภทของเพลง อารมณ์เพลง ภาษา เช่น เมื่อฟังแล้วสามารถบอกได้ว่าเป็นเพลงประเภทหน้าพาทย์ เพลงที่แสดงถึงความโศกเศร้า หรือเพลงสำเนียงจีน ลาว พม่า เขมรหรือมอญ

วีระ พันธุ์เสือ (2558 : 118-120) ได้ให้แนวคิดการสร้างเพลงไทยสำเนียงมอญ ไว้ 2 ลักษณะดังนี้ 1.เพลงที่สร้างขึ้นมาใหม่ 2.เพลงที่ทำทางเปลี่ยนจากเพลงไทย

- เพลงที่สร้างขึ้นมาใหม่ คือเพลงที่ประดิษฐ์ขึ้นจากแนวความคิดของผู้ประพันธ์โดยอิงกฎในการสร้างสำเนียงเพลงจากเพลงมอญ ฉะนั้น เพลงชนิดนี้จึงถูกประดิษฐ์ทำนองใหม่โดยไม่มีโครงสร้างเพลงใด ๆ มาก

- เพลงที่ทำทางเปลี่ยนจากเพลงไทย คือเพลงที่มีสำนวนเพลงเป็นเพลงไทยเดิมและประพันธ์โดยหลักการยืมเสียงจากลูกตกในเสียงต่าง ๆ ในแต่ละวรรคแล้วถอดลูกตกออกมาเพื่อสร้างทำนองให้ครบจังหวะในแต่ละห้องเพลง

เพลงไทยสำเนียงมอญ เป็นเพลงที่มีโครงสร้างความคิดโดยใช้พื้นฐานแบบไทยที่ใช้การดึงเอาสำเนียงมอญเข้ามาผสม เช่นการจับสังเกตุจากกระสวนทำนอง กระสวนจังหวะ หากลักษณะเพลงใดที่ไม่เข้าพวกกับเพลงไทยก็จะนำลักษณะเพลงนั้นเข้ามาปรับปรุงใหม่โดยอาศัยวิธีการปรุงแบบไทยทั้งหมดดังที่ได้กล่าวมาต้องอาศัยองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวของผู้ประพันธ์ที่มีอยู่ขณะนั้น ฉะนั้นเพลงไทยสำเนียงมอญคือเพลงที่ล้อเลียนซึ่งภาษา เอกลักษณ์ของเพลงมอญเข้ามาผสมในเพลงที่มีโครงสร้างแบบไทย โดยใช้อุปกรณ์การประพันธ์เพลงไทยที่มีอยู่ และเทียบเคียงสำเนียงสำเนียงเพลงไทยเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการประพันธ์ สิ่งที่สามารถเห็นได้อย่างเด่นชัดในเพลงไทยสำเนียงมอญนั้น คือมือฆ้องมอญซึ่งเป็นอัตลักษณ์เด่นที่จะปรากฏอยู่ในเพลงไทยสำเนียงมอญทุกเพลง โดยเพิ่มเครื่องประกอบจังหวะอย่างหน้าทับตะโพนมอญ เปิงมางคอก ฉาบใหญ่ องค์กรประกอบที่สำคัญเหล่านี้ล้วนแล้วเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเพิ่มอรรถรสที่ทำให้เพลงไทยสำเนียงมอญนั้นน่าฟังยิ่งขึ้น

จากการศึกษาลักษณะของสำเนียงเพลงที่สร้างสรรค์ ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญนั้นต้องอาศัยปัจจัย องค์ประกอบหลาย ๆ ด้านในการสร้างสรรค์ ทำนองเพลงใดทำนองหนึ่งที่จะสามารถบ่งบอกได้ถึงเพลงไทยสำเนียงมอญอย่างชัดเจน นอกจากการเพิ่มบทบาทของเครื่องประกอบจังหวะแล้ว การประดิษฐ์มือฆ้องถือเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ว่าจะประดิษฐ์อย่างอย่างไรที่เมื่อบรรเลงแล้วเกิดสุนทรียรสในเพลงไทยสำเนียงมอญมากที่สุด

2.4 แนวคิดการสร้างสรรค์ทำรำชุดมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลงเพลงมอญซ่อนผ้า

2.4.1 ความคิดการสร้างสรรค์ทำรำ

การแสดงระบำชุดมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลงเพลงมอญซ่อนผ้าผู้สร้างสรรค์ได้สัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยจำนวน 2 ท่านดังนี้

2.4.1.1 นางนันทา น้อยนิศย์ กล่าวว่า การคิดประดิษฐ์ทำรำจำเป็นต้องศึกษาลักษณะการเล่นมอญซ่อนผ้าอย่างละเอียดเพื่อกำหนดนาฏยศัพท์ ภาษาท่าทาง เพราะการแสดงชุดนี้เป็นการเล่นของเด็กไทยที่ให้ความสนุกสนานรื่นเริงของวัยเด็ก ควรสื่อให้ผู้ชมเห็นภาพการแสดงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นกล่าวถึงเด็กผู้ชาย เด็กผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่กำลังเล่นมอญซ่อนผ้า โดยมีท่าทางการเดินออกมานั่งล้อมวงและเริ่มวิ่งไล่กันเป็นต้น แต่ทั้งหมดนี้ต้องยึดทำนองของดนตรีไทยเพื่อเป็นหลักในการสร้างสรรค์

2.4.1.2 นางสาวอมรรัตน์ กัลยาณวัฒน์ กล่าวว่า การแสดงชุดมอญซ่อนผ้านี้เป็นการแสดงเชิงการบรรยายโดยใช้ท่าทางนาฏศิลป์ไทยเป็นการเล่าเรื่องให้เห็นถึงเด็กกลุ่ม

หนึ่งในวัยเยาว์ที่เล่นกันอย่างสนุกสนานอยู่ในรูปของการแสดงลีลาท่าร่าอย่างอิสระ โดยยึดทำนองดนตรีไทยเป็นรูปแบบ การกำหนดซึ่งท่าทาง แนวทางการออกแบบใช้ภาษานาฏศิลป์ในท่าร่าของไทยที่เป็นแบบผสมผสาน โดยเชื่อมท่าร่าให้ครอบคลุมความหมายของเนื้อหาในชุดการแสดง และเน้นความคล่องแคล่วว่องไวและความสนุกสนานร่าเริงเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับชื่อชุดการแสดง

จากการศึกษาบทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์พบว่า ความคิดการสร้างสรรค์ท่าร่าต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของแนวคิดการประพันธ์เพลงในเบื้องต้น โดยลักษณะการแสดงเป็นการเล่าเรื่องบรรยายถึงการละเล่นมอญช่อนผ้า ไม่จำกัดเพศว่าชายหรือหญิงส่วนมากผู้เล่นจะอยู่ในวัยเด็ก ที่เล่นด้วยความร่าเริงสนุกสนานและท่าร่าต้องแสดงตามขั้นตอนการละเล่นมอญช่อนผ้าและตามท่วงทำนองซ้ำเร็วรวมถึงอารมณ์ของการแสดงอย่างครบถ้วนขององค์ประกอบ

2.4.2 คุณค่าของการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548 : 15) ได้กล่าวถึงคุณค่าความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1.คุณค่าทางปัญญา เป็นกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญานั้นจะต้องมีการกระตุ้นให้เกิดความประจักษ์อย่างถ่องแท้ในองค์ความรู้ มีความศรัทธาอย่างกว้างไกลมองเห็นจินตนาการ ความเชื่อมั่นในคุณค่าวิถีที่ตีงาม ความมีสำนึกตระหนักในปณิธานอันมุ่งมั่นและความสามารถสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ตามวุฒิภาวะของแต่ละบุคคล

2.คุณค่าทางอารมณ์ เป็นกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากความรู้สึก การกระทำของมนุษย์และเกิดการขับเคลื่อนองงามโดยก่อให้เกิดการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง หรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เป็นลูกโซ่สืบสานซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจเป็น ความปกติ โศกสลด ความต็มตำ รวมถึงความสะท้อนสะท้อนต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นโดยพลังกระทบการกระทำ ฉะนั้นการแบ่งช่วงอารมณ์ของความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงนาฏศิลป์จะมีกระบวนการแบ่งเป็นช่วง ๆ อาจมีสั้นบ้างยาวบ้าง ซึ่งแต่ละช่วงจะแสดงอารมณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อสื่อให้เห็นถึงความหลากหลายที่จะเกิดขึ้นในการสร้างสรรค์

3.คุณค่าทางประดิษฐ์กรรม คุณค่าทางประดิษฐ์กรรมนับว่าเป็นข้อสำคัญอีกประการหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์ เพราะว่าการประดิษฐ์กรรมใด ๆ อันเกิดจากประดิษฐ์สร้างสรรค์ที่มีคุณค่าต่ออารมณ์และสติปัญญามนุษย์ในทางองงามและทางเจริญ ย่อมเป็นสิ่งที่มีคุณค่าคู่ควรแก่การทำนุบำรุงเพื่อการเผยแพร่และใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางให้สมบูรณ์ในคุณค่าที่มี ประดิษฐ์กรรมท่าทางการแสดงในชุดหนึ่ง ๆ มักมีท่าทางหลักและท่าทางที่เป็นประดิษฐ์กรรมเกิดขึ้นเพื่อเชื่อมหรือแสดงความเป็นเอกภาพของการแสดงชุดนั้น ๆ เมื่อนักนาฏยประดิษฐ์สร้างสรรค์ผลงานเป็นที่น่าชื่นชมเกิดความประทับใจตราตรึงแก่ผู้ชม จึงควรค่า แก่การได้รับความศรัทธา ความเชื่อมั่น เพื่อความยั่งยืนและผลงานการประดิษฐ์ที่มาจากความสร้างสรรค์นั้นจะกลายเป็นต้นแบบที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในทางประดิษฐ์กรรมต่าง ๆ สืบต่อไป

บรมครูทางศาสตร์แห่งศิลป์ต่าง ๆ ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่านั้น ต้องมีสิ่งเร้าหรือแรงกระตุ้นเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับในหมู่ศิลปินและสังคมเช่นอารมณ์ ภูมิปัญญาที่สั่งสมมาเพื่อก่อให้เกิดความองงาม ความประทับใจ ความศรัทธา ที่กล่าวมาเหล่านี้

หลอมรวมกันแล้วคือคุณค่าของงานสร้างสรรค์ที่สามารถประดิษฐ์กรรมเป็นลูกโซ่ จึงควรค่าแก่การได้รับความศรัทธา ความเชื่อมั่นเพื่อความยั่งยืนสืบต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยา ศรีผ่อง วิจัยสร้างสรรค์เรื่องเพลงเดี่ยวสัมพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ที่จะสามารถคิดประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ทางเดี่ยวได้ด้วยตนเองนั้น จำเป็นต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยเริ่มจากการเรียนรู้ทำนองหลัก เรียนรู้ทางของเครื่องดนตรี เรียนรู้จากการฝึกหัดทดลองสร้างทางในการบรรเลงของเครื่องดนตรีด้วยตนเอง ฉะนั้นก่อนที่จะเริ่มสร้างสรรค์ทางเดี่ยวเครื่องมือใด ๆ ก็ตาม คุณสมบัติตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้สร้างสรรค์และเมื่อเกิดการสร้างสรรค์ผลงานมากยิ่งขึ้นเท่าไรประสบการณ์จะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์นั้นสร้างงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีเอกภาพและแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้สร้างสรรค์ได้มากขึ้น

นันทมน พึ่งเจริญและคณะ ศึกษาเรื่อง แนวการสร้างสรรคบทเพลง ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ พบว่าอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ประพันธ์เพลงโดยยึดหลักการแต่งเพลงที่มีมาแต่โบราณรวมถึงอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อเพลงนั้น ๆ โดยแต่งตามกระบวนการตามขั้นตอนสั่งสมประสบการณ์จนเกิดความเชี่ยวชาญสามารถประพันธ์เพลงได้ทุกรูปแบบ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์กล่าวว่าผู้ที่จะสามารถประพันธ์เพลงได้นั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความพิเศษโดยมีทั้งพรสวรรค์ พรแสวง และสะสมองค์ความรู้ ประสบการณ์ใน แต่ละบุคคลที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้ที่มีความรู้จนกระทั่งมีความรู้อย่างแตกฉานแล้วนำมาคิดพัฒนาต่อยอดโดยขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลนั้นว่าจะไปถึงขั้นใด คนแต่งเพลงนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดที่สร้างสรรค์ต้องมีจินตนาการ มโนภาพเพื่อให้เข้าอารมณ์ของเพลงและนำความรู้สึกเหล่านั้นมาถ่ายทอดลงในบทเพลงจนมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้

ชมพูนาฏ ชมพูพันธ์และคณะ สร้างสรรค์เรื่องฟ้อนหนุ่มเอ็นสาวเล่นมอญซ่อนผ้า พบว่า ฟ้อนหนุ่มเอ็นสาวเล่นมอญซ่อนผ้าเป็นการสร้างสรรค์จากการศึกษาลักษณะการเล่นของเด็กไทย การศึกษาภาษาท่ารำนากฎศิลป์ นาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางและนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย โดยยึดหลักในการคิดชุดการแสดง ท่ารำ เครื่องแต่งกาย องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการแสดงรวมถึงหลักในการจัดการแสดงมาเป็นแนวทาง โดยที่มาของการแสดงชุดนี้มีจุดประสงค์เพื่อรำลึกถึงเรื่องราวความสนุกสนานในวัยเยาว์ เมื่อครั้งที่เคยเล่นมอญซ่อนผ้ากับสาวในคราวที่เป็นเด็ก ที่สร้างความสนุกสนาน ความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน ส่วนทางด้านดนตรีที่ใช้บรรเลงนั้นเป็นวงโปงลางและสร้างสรรค์เพลงขึ้นมาใหม่โดยใช้ทำนองพื้นเมืองของอีสานในลักษณะผสมผสานท่วงทำนองช้า เร็ว และใส่ทำนองเพลงมอญซ่อนผ้าเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ของการแสดงเพื่อให้ผู้แสดงสามารถถ่ายทอดลีลาท่าทางออกมาได้อย่างอิสระ

ดุชฎี มีป้อม ศึกษาเรื่อง การสืบทอดเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มทางครูพุ่ม บำปุยะวาทย์ พบว่า ครูพุ่ม บำปุยะวาทย์เป็นผู้มีความรู้ในการใช้สติปัญญา ความสามารถประดิษฐ์เพลงต่าง ๆ มากมายรวมถึงทางเดี่ยวได้อย่างหลากหลาย มีการปรับทางให้ลูกศิษย์แต่ละรุ่น มีทางเดี่ยวที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมครูพุ่ม บำปุยะวาทย์ได้สร้างสรรค์ทำนองให้มีให้มีสำนวนกลอนแตกต่างกัน

หลายอย่างแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาอันล้ำเลิศ เช่น 1) ส่วนวงกลอนที่เป็นเอกลักษณ์ของครูพุ่มจะไม่เหมือนส่วนวงกลอนของครูท่านอื่นและมักจะไม่ปรากฏในเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มของครูท่านอื่น ๆ 2) ส่วนวงกลอนระนาดทุ้มธรรมดาเป็นส่วนวงกลอนการดำเนินทำนองของระนาดทุ้มที่คนระนาดทุ้มใช้กันทั่ว ๆ ไป ส่วนวงกลอนต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกคิดประดิษฐ์ขึ้นมาเป็นทางบรรเลงของระนาดทุ้มตั้งแต่มีการประดิษฐ์ระนาดทุ้มเข้ามาผสมในวงปี่พาทย์ นิยมให้นำมาบรรเลงกันอย่างแพร่หลายเป็นส่วนวงกลอนที่ไม่ซับซ้อนมีทั้งส่วนวงกลอนที่ติดตรงจังหวะก่อนจังหวะและหลังจังหวะ 3) การสร้างส่วนวงกลอนและการใช้มือที่มีลักษณะเฉพาะเป็นส่วนวงกลอนที่จะกำหนดให้ใช้มือซ้ายมากกว่ามือขวาบ้างหรือมือขวามากกว่ามือซ้ายบ้างแต่เมื่อนำไปใช้บรรเลงแล้วทำให้เกิดความกลมกลืนกันกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ภายในวงปี่พาทย์ 4) ส่วนวงกลอนที่ต้องใช้ทักษะในการบรรเลงสูง เป็นส่วนวงกลอนที่ต้องใช้ทักษะในการบรรเลงยากกว่า เพลงหมู่ส่วนมากพบในเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มของครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ ลูกศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดนั้นจะต้องฝึกซ้อมจนมีความชำนาญจึงจะสามารถบรรเลงกลวิธีพิเศษนี้ได้ ติดตามวัตถุประประสงค์ของผู้ประพันธ์ ส่วนวงกลอนที่ว่านี้มีการสร้างให้ใช้มือพลิกแพลง โลดโผน บางส่วนวงกลอนต้องใช้มือซ้ายหรือมือขวาติดต่อกันหลาย ๆ เสียง บางส่วนวงกลอนมีเสียงที่ห่างกันมาก บางส่วนวงกลอนใช้เสียงเกินกว่าคู่แปดหรือที่เรียกกันว่า คู่ถ่าง โดยอาจตีคู่เสียงที่มีความห่างกันเกินสิบห้าเสียง บางส่วนวงกลอนใช้มือมือขวา 2 ครั้ง แล้วใช้มือซ้าย 7 ครั้ง บางส่วนวงกลอนมีความยากมากขึ้นคือใช้มือขวา 2 ครั้งแต่ใช้มือซ้าย 12 ครั้ง ฯลฯ 5) ส่วนวงกลอนที่หลากหลายจากทำนองหลักหนึ่งทำนอง ครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ได้ประพันธ์เพลงเดี่ยวระนาดทุ้มไว้หลายเพลง ในแต่ละเพลงจะมีมากกว่าหนึ่งทางเพื่อถ่ายทอดให้ศิษย์แต่ละคน ครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ใช้ส่วนวงกลอนที่ประดิษฐ์จากทำนองหลักให้มีส่วนไม่ซ้ำกันบางประโยคอาจมีส่วนวงกลอนที่คล้ายคลึงกันบ้าง บางประโยคประดิษฐ์ให้เป็นส่วนเฉพาะกับทางเพื่อร้อยเรียงและสอดประสานได้อย่างลงตัวเหมาะสมกับเพลง 6) ส่วนวงกลอนที่ไม่ลงลูกตกตามเนื้อเพลง การผูกส่วนวงกลอนเพลงเดี่ยวที่ครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ได้ประพันธ์ขึ้นนั้นส่วนใหญ่จะมีส่วนวงกลอนที่สอดคล้องกลมกลืนเป็นแนวทางใกล้เคียงกับทำนองหลัก ซึ่งแต่ละส่วนวงกลอนจะลงกับลูกตกตรงกับเนื้อเพลงเสมอ แต่มีส่วนวงกลอนที่มีลักษณะแตกต่างออกไป คือ เสียงสุดท้ายของวรรคเพลง ประโยคเพลงและเสียงสุดท้ายของส่วนวงกลอนไม่ลงลูกตกตรงตามเนื้อเพลง 7) ส่วนวงกลอนที่มีวิธีตีขยี้สอดแทรกครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ ได้สร้างสรรค์ส่วนวงกลอนเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มที่มีการใช้กลเม็ดพิเศษในการบรรเลง เช่น การตีสะบัด การตีสะเคาะการตีขยี้ เพื่อแสดงถึงความสามารถและความพร้อมด้านสรีระของผู้บรรเลงเป็นส่วนวงกลอนที่ฟังแล้วทำให้เกิดความรู้สึกคล่องแคล่วและเข้มแข็ง แม้ว่าบางครั้งการตีสะเคาะสะบัดขยี้ อาจทำให้การฟังไม่เรียบ แต่ส่วนวงกลอนขยี้ที่ครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ใช้มีความเหมาะสมลงตัวไม่สะดุดหูรวมถึงทำให้รู้สึกน่าติดตาม 8) ส่วนวงกลอนแบบเดียวกัน ครูพุ่ม บำปยุะวาทย์ได้นำส่วนวงกลอนแบบเดียวกันมาใช้ในเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มที่มีมากกว่าหนึ่งทางส่วนวงกลอนในเพลงเดี่ยวแต่ละทางจะมีลักษณะเหมือนกัน หรืออาจมีตัวโน้ตแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยแต่ไม่ทำให้สาระสำคัญของส่วนวงกลอนนั้นแตกต่างออกไป 9) ส่วนวงกลอนที่ยึดความสัมพันธ์ของการผูกส่วนวงกลอน เป็นการผูกส่วนวงกลอนโดยไม่ยึดความสอดคล้องกับทำนองหลักแต่จะผูกส่วนวงกลอนกันให้เป็นกลุ่มบางครั้งมีความยาวมากกว่าหนึ่งประโยคโดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของเสียงในประโยคใกล้เคียง 10) ส่วนวงกลอนที่แสดงถึงความขัดแย้งและความคลี่คลาย การสร้างสรรค์ทางเดี่ยวระนาดทุ้ม

ของครูพุ่ม บาปุยะวาทย์มีสำนวนกลอนบางประโยคที่มีความยากในเรื่องการใช้มือ การเข้าจังหวะ การหมดจังหวะที่ซับซ้อน โดยเฉพาะการดำเนินมาถึงช่วงจังหวะที่เร็ว ทำให้ผู้บรรเลงเกิดความกดดัน ต้องระมัดระวังในเรื่องความชัดเจนของเสียง สีลา อารมณ์ของเพลงและจังหวะของไฟ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้หากขาดสมาธิเพียงเล็กน้อยจะทำให้สำนวนเพลงเดี่ยวช่วงนั้นขาดความสมบูรณ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสร้างสรรค์งานศิลป์ที่เกี่ยวข้องดนตรีหรือนาฏศิลป์ ผู้สร้างสรรค์นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ประการจึงจะทำให้งานนั้นออกมาด้วยความสมบูรณ์ครบถ้วน ตามที่ต้องการ เช่น ต้องมีทั้งพรสวรรค์ พรแสวง และสะสมองค์ความรู้ ประสบการณ์ในแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้นั้นมีความรู้อย่างแตกฉานแล้วนำมาคิดพัฒนาต่อยอดโดยขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคล นั้นว่าจะไปถึงขั้นใดคนแต่งเพลงนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดที่สร้างสรรค์ต้องมีจินตนาการ มโนภาพเพื่อให้เข้าอารมณ์ของเพลง และสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาบนงานศิลปะที่สละสลวย มีความสอดคล้องกลมกลืนตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์อย่างสมบูรณ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้สร้างสรรค์ ได้ศึกษาค้นคว้า โดยการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ทั้งมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้างทั้งศึกษาในตำราวิชาการ หนังสืออ้างอิง ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โดยผู้สร้างสรรค์ได้ทำการแบ่งขั้นตอนในการสร้างสรรค์ดังนี้

3.1 ผู้ให้ข้อมูลในงานสร้างสรรค์

3.1.1 กลุ่มผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์ด้านการละเล่นมอญซ่อนผ้า จำนวน 3 ท่านดังนี้

- 1) นางสาวสุรีย์ ดาวอุดม ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการ
- 2) นายชวลิตร ทับทิมทอง ข้าราชการบำนาญและกรรมการจัดงาน

วัดบางแม่หม้าย

- 3) นางละมัย วงสุวรรณ ตำแหน่ง แม่บ้านพนักงานทำความสะอาด

โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร

ประเด็นคำถาม/สัมภาษณ์

- 1)การละเล่นมอญซ่อนผ้ามีความสำคัญอย่างไรต่อสังคมไทย

- 2)เคยผ่านประสบการณ์การละเล่นมอญซ่อนผ้ามาตั้งแต่ช่วงวัยไหน/

การละเล่นมอญซ่อนผ้ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร

- 3)การละเล่นมอญซ่อนผ้าในอดีตกับปัจจุบันมีความสำคัญแตกต่างกัน

อย่างไร

31.1.1 ประเด็นคำถามทั้งหมดนี้ผู้สร้างสรรค์สัมภาษณ์ในเชิงสนทนาเพื่อเป็นการซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมายและการสังเกต ให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ การนำพฤติกรรมเหล่านี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์จะทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถ ดู เก็บ จด เพื่อนำข้อมูลมาเรียบเรียง ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลต่อไป

3.1.2 กลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร

3.1.2.1 เป็นการบันทึก VDO การละเล่นมอญซ่อนผ้าของกลุ่มเด็กนักเรียน

โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้เคยผ่านประสบการณ์การละเล่นมอญซ่อนผ้าในงานประเพณีสงกรานต์ ที่จัดขึ้นโดยวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2560 ณ บริเวณลานวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร และผู้วิจัยจะนำ VDO การละเล่นครั้งนี้มาถอดเป็นโน้ตเพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญ โดยจะทำการบันทึกโน้ตตามลักษณะมานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology)

3.1.2.2 เป็นการบันทึก VDO การละเล่นมอญซ่อนผ้าของกลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดบางแม่หม้าย เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้เคยผ่านประสบการณ์การละเล่นมอญซ่อนผ้าในงานประเพณีสงกรานต์ ที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการจัดงานประเพณีสงกรานต์วัดบางแม่หม้าย เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561 ณ.บริเวณลานวัดบางแม่หม้าย และผู้วิจัยจะนำ VDO การละเล่นครั้งนี้มาถอดเป็นโน้ตเพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญ โดยจะทำการบันทึกโน้ตตามลักษณะมานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology)

3.1.2.3 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์การละเล่นมอญซ่อนผ้าจากชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ และผู้วิจัยจะนำบทสัมภาษณ์ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลในการละเล่นครั้งนี้ มาถอดเป็นโน้ตเพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญ โดยจะทำการบันทึกโน้ตตามลักษณะมานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์เรื่องความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญครั้งนี้เป็นงานสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสรรค์แบบกึ่ง การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ในการกระบวนการละเล่นมอญซ่อนผ้าเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญโดยใช้เครื่องมือในการสร้างสรรค์ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับ แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่ประกอบไปด้วยคำถามต่าง ๆ ที่จะสามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในคำตอบ โดยประเด็นการสัมภาษณ์ต้องมีการเชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2.2 การสังเกต เป็นวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ คือแบบสังเกต เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมต่างๆ ลักษณะการปฏิบัติ สภาพแวดล้อม บรรยากาศ ตลอดจนบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.2.3 เครื่องมือวิจัยที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่นเครื่องบันทึกเสียง จากโทรศัพท์มือถือ กล้องบันทึกภาพนิ่งและบันทึกวิดีโอจากโทรศัพท์มือถือรวมถึงสมุดจดบันทึกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

โดยการสัมภาษณ์ทุกครั้งผู้สร้างสรรค์จะติดต่อทางโทรศัพท์ไปยังผู้ให้ข้อมูลเพื่อนัดหมายการสัมภาษณ์ เมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ทำการตอบรับแล้ว ผู้สร้างสรรค์จึงเดินทางไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายถ้าผู้ให้ข้อมูลเป็นส่วนราชการ ผู้สร้างสรรค์จะทำหนังสือบันทึกข้อความที่ออกโดยต้นสังกัดคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรีเพื่อให้การเก็บข้อมูลทุกครั้งจะได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เมื่อได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแล้วผู้สร้างสรรค์จึงถอดเนื้อความออกมาเรียบเรียงเก็บไว้เพื่อตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง ถ้าพบว่าข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ผู้สร้างสรรค์จะทำการติดต่อเพื่อนัดหมายขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้ง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างสรรค์เรื่องความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญครั้งนี้เป็นงานสร้างสรรค์กึ่งวิจัยเชิงคุณภาพผู้สร้างสรรค์ได้ค้นคว้าและทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนในการสร้างสรรค์ โดยแบ่งแหล่งข้อมูลที่ศึกษาเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.3.1 ข้อมูลจากเอกสาร

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ งานวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้า โดยจะได้นำมารวบรวมตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับงานสร้างสรรค์ ที่นำไปสู่รายละเอียดเชิงลึกของเนื้อหา โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลดังนี้

- 1) หอสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี
- 3) ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 4) หอสมุดวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 5) หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี เฉลิมพระเกียรติ

3.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้สร้างสรรค์ได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์การละเล่นมอญซ่อนผ้า เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้สร้างสรรค์จะได้นำข้อมูลมาจำแนก ตรวจสอบและทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การตรวจสอบข้อมูล

การสร้างสรรค์เรื่องความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญครั้งนี้เป็นงานสร้างสรรค์กึ่งงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้สร้างสรรค์ได้ค้นคว้าและทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน การตรวจสอบข้อมูลนั้นผู้สร้างสรรค์นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสาร โดยนำมาเรียบเรียงจำแนก รวมถึงใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าซึ่งเป็นการหาข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้รับว่า ข้อมูลแต่ละที่นั้น มีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไรก่อนที่จะได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับนำกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลทำการตรวจสอบอีกครั้งจนแน่ใจว่าข้อมูลนั้นมีความถูกต้องครบถ้วนก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์เป็นเพลงไทยสำเนียงมอญ

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างสรรค์เรื่องความสำคัญของการเล่นเกมอัญชอนผ้าในมิติเพลงไทย สำเนียงมอญ ผู้สร้างสรรค์นำข้อมูลที่ได้รับจากการรวบรวมเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูลรวมถึงข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมาเพื่อหาลักษณะและความแตกต่าง ความคล้ายคลึง โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาศึกษาวิเคราะห์ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพทั้งวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงกระบวนการเล่นเกมอัญชอนผ้าทั้งหมด แล้วจึงมาจัดทำเป็นโน้ตในลักษณะของมานุษยวิทยาการดนตรีเพื่อนำการวิเคราะห์และการต่อยอดไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์เพลงมอญอัญชอนผ้ารวมถึงสร้างสรรค์ระบำชุดมอญอัญชอนผ้าประกอบการบรรเลงต่อไป

บทที่ 4

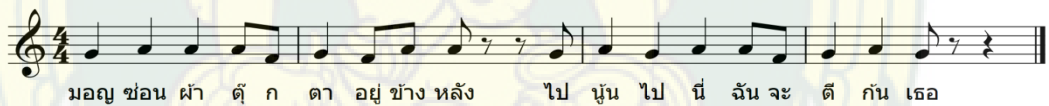
ผลการศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้า

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้สร้างสรรค์ ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี บริบทของการละเล่นมอญซ่อนผ้าและนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึงนำผลการวิเคราะห์มาพัฒนาสู่กระบวนการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรี

การศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้า ผู้สร้างสรรค์พบลักษณะทำนองและคำร้องที่ใช้ประกอบการละเล่นมอญซ่อนผ้าโดยแสดงถึงเอกลักษณ์ของการละเล่นมอญซ่อนผ้ารวมทั้งสิ้น 3 ลักษณะ และพบคำร้องในบางลักษณะที่มีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่มิได้ทำให้สาระสำคัญที่บ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ถึงการละเล่นนั้นหายไป โดยผู้สร้างสรรค์ได้ทำการวิเคราะห์โน้ตตามตารางดังที่แสดงดังนี้

4.1.1 การละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 1 การละเล่นมอญซ่อนผ้าของกลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลย์วรวิหาร

มอญ ซ่อน ผ้า ตี ก ตา อยู่ ข้าง หลัง ไป นุ่น ไป นี้ จัน จะ ตี กัน เธอ

จากการศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 1 ผู้สร้างสรรค์สามารถแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์โครงสร้างของเพลงที่ใช้ประกอบการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 1 ตามองค์ประกอบที่ตั้งไว้ ดังนี้

4.1.1.1 ทำนอง การละเล่นของเด็กไทยมีทั้งหมด 2 แบบ คือ การละเล่นแบบไม่มีคำร้อง และการละเล่นแบบมีคำร้อง ในการละเล่นมอญซ่อนผ้าผู้เล่นนั้นจะต้องร้องบทร้องประกอบทำนองเพลงการละเล่นเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตามบทร้องที่ใช้ประกอบการละเล่นที่บ้านของเด็กไทยจากการวิเคราะห์ตามหลักในทางดนตรี พบว่า ทำนองเพลงที่ผู้เล่นใช้ประกอบคำร้องมีเพียงตัวโน้ต 3 ตัว คือเสียง ฟา (ฟ) เสียงซอล (ซ) และเสียง ลา (ล) โดยทำนองที่ผู้เล่นร้องนั้นเป็นทำนองร้องผสมกับการท่องอาขยาน ซึ่งผู้เล่นแต่ละยุคสมัยสืบทอดต่อกันมาทางมุขปาฐะ

4.1.1.2 จังหวะ ในการละเล่นมอญซ่อนผ้า ต้องอาศัยความพร้อมเพียงในการร้องเพลงเพื่อสร้างความสนุกสนาน โดยให้มีความสอดคล้องกับการละเล่น การปรบมือให้เข้ากับจังหวะจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เสียงร้องเพลงที่ผู้เล่นได้เปล่งออกมานั้น เป็นจังหวะเรียบง่ายแบบที่ผู้เล่นทุกคนมีความเข้าใจตรงกันว่า จังหวะที่ร้องนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร จะขึ้นพร้อมกันตรงไหน รวมถึงจะจบตรง

วรรคใด ฉะนั้นจังหวะของเพลงนี้เป็นจังหวะที่ไม่มีความล้าลึกมากจนเกินไป จังหวะจะดำเนินไปตาม คำร้องตั้งแต่ต้นจนจบ

4.1.1.3 อารมณ์ของการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 1 เป็นศิลปะซึ่งแสดงถึงความรู้สึก และอารมณ์ของการกระตือรือร้นในสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ตามหลักจิตวิทยา ทำให้ไสตประสาทตื่นตัวและเกิด แรงกระตุ้น จึงทำให้ผู้เล่นนั้นเกิดอารมณ์สนุกสนานไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งในระหว่างการละเล่นนั้น นอกจากจะมีการร้องเพลงทำให้เกิดอารมณ์อย่างสนุกสนานแล้ว อีกประการหนึ่งยังคงต้องเกิดอารมณ์ เร้าใจ ในเรื่องของเกมส์การแข่งขัน ฉะนั้นการละเล่นมอญซ่อนผ้านี้ ทำให้ผู้เล่นเกิดอารมณ์ได้ หลากหลาย เช่น อารมณ์สนุกสนาน อารมณ์เร้าใจในการละเล่น เป็นต้น

4.1.1.4 คีตลักษณ์ การละเล่นมอญซ่อนผ้า นั้น เป็นการละเล่นแบบมีคำร้อง ภาษาที่ใช้ รวมถึงการใช้จังหวะสิ่งที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ คือคีตลักษณ์ของการละเล่นมอญซ่อนผ้า โดยมีเนื้อเรื่อง ของเพลงเป็นเช่นไร ลีลาการแสดงและอารมณ์รวมถึงท่าทางก็จะออกมาในลักษณะที่สอดคล้องกัน จากการศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้าตามที่ได้วิจัยได้กำหนดขอบเขต พบว่า แต่ละพื้นที่ที่ศึกษาจะมี คีตลักษณ์ที่คล้าย ๆ กันแต่มีความต่างกันบ้างเล็กน้อยแต่มิได้ทำให้การละเล่นมอญซ่อนผ้านี้เสียความ เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

4.1.1.5 ลักษณะทั่วไปของการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 1

- 1) อุปกรณ์ ตุ๊กตาหรือผ้าขนหนูประดิษฐ์เป็นรูปลักษณะคล้ายตุ๊กตา
- 2) สถานที่ ลานกว้างหรือสนามที่มีบริเวณกว้าง
- 3) จำนวนผู้เล่น จำนวนไม่เกิน 10 คน

4.1.1.6 กฎกติกาในการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 1

- 1) ผู้ที่ถือผ้าหรือตุ๊กตาจะต้องเดินหรือวิ่งไปรอบวงในทางเดียวกัน
- 2) ผู้เล่นที่นั่งจะต้องนั่งอยู่เฉย ๆ ไม่สามารถลุกเดินมือเปล่าไปมาได้ หรือห้ามมอง ผู้เล่นที่เดินถือผ้า
- 3) เมื่อผู้เล่นเดินจบครบรอบแล้วจะต้องซ่อนผ้าไว้ข้างหลังผู้เล่นที่นั่งอยู่แต่ต้องไม่ให้ ผ้าอยู่ห่างจากตัวมากนัก

4. เมื่อซ่อนแล้วจะต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ วงกลม จะวิ่งย้อนทางหรือตัดวงไม่ได้

4.1.1.7 โอกาสที่จัดการละเล่น จัดการละเล่นเฉพาะเทศกาลสงกรานต์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ประเพณีและให้เยาวชนรุ่นหลังได้มีโอกาสรู้จักการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย เนื่องจากสมัยนี้เยาวชน ให้ความสนใจในการละเล่นชนิดนี้น้อยลง

4.1.1.8 คุณค่าและประโยชน์ของการละเล่น ช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะความคล่องแคล่ว การสังเกตและเป็นการฝึกไหวพริบที่ดี สร้างความสนุกสนาน และความสามัคคีกลมเกลียว

4.1.2 การละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 การละเล่นมอญซ่อนผ้าของกลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดบางแม่หม้าย

มอญ ซ่อน ผ้า ตี ก ดา อยู่ ข้าง หลัง ไป นุ่น ไป นี้ ฉัน จะ ตี กัน
เธอ กัน ใคร กัน มัน กัน ฉัน ไม่ เกี่ยว กัน เธอ คน เดียว ไม่ เกี่ยว กับ ฉัน

จากการศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 ผู้วิจัยสามารถแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์โครงสร้างของเพลงที่ใช้ประกอบการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 ตามองค์ประกอบที่ตั้งไว้ ดังนี้

4.1.2.1 ทำนอง ในการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 ลักษณะของทำนองร้อง พบว่าทำนองเพลงที่ผู้เล่นใช้ประกอบคำร้อง พบเพียงตัวโน้ต 3 ตัวโน้ต คือ เสียง ฟา (ฟ) เสียงซอล (ซ) และเสียง ลา (ล) มีทำนองคำร้องในลักษณะแบบเดียวกันกับทำนองร้องมอญซ่อนผ้าในแบบที่ 1 ในช่วงแรกของการละเล่นและพบว่ามี การเพิ่มทำนองร้องในช่วงท้ายของการละเล่น เพื่อเพิ่มระยะเวลา ในการที่ผู้เล่นจะดำเนินทำนองเพลงเพื่อให้เกิดความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น หรืออาจเป็นการเพิ่มระยะเวลาให้ผู้ถือผ้าเดินวนรอบวงกลมมีเวลาที่ติดสินใจในการเลือกวางผ้าไว้ที่หลังผู้เล่นคนใดคนหนึ่งในวง

4.1.2.2 จังหวะ ในการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 ต้องอาศัยความพร้อมเพียงในการร้องเพลง เพื่อสร้างความสนุกสนาน มีจังหวะจะโคนที่เร้าใจ กระชับ หนักแน่น เพื่อเป็นการกระตุ้นอารมณ์ของผู้เล่นให้เกิดความตื่นเต้น เร้าใจ และลุ้นไปพร้อมกันว่าตนจะเป็นผู้ที่ถูกเลือกในการวางผ้าไว้ข้างหลังเป็นรายต่อไปหรือไม่ ในการเร่งความเร็วของจังหวะเพลงมอญซ่อนผ้าในแบบที่ 2 นี้ พบว่ามีการเร่งความเร็วในช่วงท้าย ๆ ของทำนองเพลง เมื่อจบประโยคเพลงแล้วผู้ที่ถือผ้ายังไม่สามารถเลือกผู้ที่ถูกวางผ้าได้ ผู้เล่นทุกคนก็จะเริ่มร้องเพลงใหม่อีกรอบโดยมีการลดจังหวะจากแนวที่เร็วในตอนท้าย มาเป็นแนวจังหวะที่ช้าตามเดิม และเพิ่มแนวจังหวะเร็วขึ้นวนแบบนี้ไปจนจบการละเล่น หรือจนกว่าจะมีผู้ที่ถูกเลือกในการวางผ้าไว้ข้างหลัง

4.1.2.3 อารมณ์ของการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 พบว่า เมื่อมีการเพิ่มทำนองคำร้องของเพลงและมีจังหวะที่เร็วขึ้นในช่วงท้ายของเพลง จึงเป็นการปลุกเร้าอารมณ์ของผู้เล่นให้เกิดอารมณ์สนุกสนาน มีลักษณะทำนองที่ฟังแล้วทำให้เกิดความเด่นชัดในเรื่องของอารมณ์ที่ปลุกเร้าในขณะที่เล่นไปพร้อม ๆ กันระหว่างการร้องและการปรบมือเข้าจังหวะ แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ทางความรู้สึกด้านจิตใจและทางกายอย่างสอดคล้องกัน ฉะนั้น การละเล่นมอญซ่อนผ้าแบบที่ 2 นี้ ทำให้ผู้เล่นเกิดอารมณ์คล้อยตามและสนุกสนานไปกับการละเล่น เป็นต้น

4.1.2.4 คีตลักษณ์ การละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2 นี้ มีรูปแบบที่เด่นชัดในเรื่องของการเพิ่มประโยคคำร้องและจังหวะของเพลงที่เร็วขึ้นในช่วงท้าย ซึ่งแสดงออกอย่างโดดเด่นในเรื่องการแสดงลีลาท่าทางของผู้เล่นที่ถูกกระตุ้นทางการได้ยิน ซึ่งสอดคล้องกันระหว่างรูปแบบโครงสร้างทางกายที่รับรู้ถึงความรู้สึกและโครงสร้างของบทเพลงที่มีจังหวะและทำนอง ทำให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในแบบที่ 2

4.1.2.5 ลักษณะทั่วไปของการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2

- 1) อุปกรณ์ ตุ๊กตาหรือผ้าขนหนูประดิษฐ์เป็นรูปลักษณะคล้ายตุ๊กตา
- 2) สถานที่ ลานกว้างหรือสนามที่มีบริเวณกว้าง
- 3) จำนวนผู้เล่น 6-8 คน

4.1.2.6 กฎกติกาในการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 2

- 1) นั่งล้อมวงเป็นวงกลม
- 2) ผู้เล่นเป็นมอญซ่อนผ้าเดินรอบวงกลมโดยถือผ้าเอาไว้ในมือ
- 3) ผู้เล่นที่นั่งล้อมวงทุกคนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าพร้อม ๆ กัน
- 4) ระหว่างผู้เล่นที่เป็นมอญกำลังถือผ้าเดินรอบวง ผู้เล่นที่นั่งห้ามหันหลังไปมอง
- 5) ผู้เล่นที่เป็นมอญเดินรอบ ๆ วงแล้ววางผ้าซ่อนไว้ด้านหลังของผู้เล่นที่นั่งอยู่ในวงคนใดคนหนึ่ง เมื่อเพลงจบ

6) ผู้เล่นที่ถูกผ้าวางอยู่ข้างหลัง ต้องลุกขึ้นจากที่ แล้ววิ่งไล่เอาผ้าไปตีมอญวิ่งรอบเป็นวงกลม

4.1.2.7 โอกาสที่จัดการละเล่น จัดการละเล่นเฉพาะเทศกาลสงกรานต์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและให้เยาวชนรุ่นหลังได้มีโอกาสรู้จักการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย เนื่องจากสมัยนี้เยาวชนให้ความสนใจในการละเล่นชนิดนี้น้อยลง

4.1.2.8 คุณค่าและประโยชน์ของการละเล่น ช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะ ไหวพริบ ปฏิภาณ การสังเกตและความคล่องแคล่วของร่างกาย สร้างความสนุกสนาน และความสามัคคีกลมเกลียว

4.1.3 การละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3 ชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

มอญ ซ่อน ผ้า ตี ก ตา อยู่ ข้าง หลัง ใคร เผลอ ไม่ คอย ระวัง ตี ก ตา อยู่ ข้าง หลัง ระวัง จะ ถูก ตี

จากการศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3 ผู้วิจัยสามารถแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์โครงสร้างของเพลงที่ใช้ประกอบการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3 ตามองค์ประกอบที่ตั้งไว้ ดังนี้

4.1.3.1 ทำนอง ในการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3 ลักษณะของทำนองร้อง พบว่า ทำนองเพลงที่ ผู้เล่นใช้ประกอบคำร้อง พบเพียงตัวโน้ต 3 ตัวโน้ต คือ เสียง ฟา (ฟ) เสียงซอล (ซ) และเสียงลา (ล) มีทำนองคำร้องในลักษณะแบบเดียวกันกับทำนองร้องมอญซ่อนผ้าในแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ในช่วงแรกของการละเล่น ตรงเนื้อร้องที่ว่า “มอญซ่อนผ้า ตีกตาอยู่ข้างหลัง” และพบว่ามี การเพิ่มทำนองร้องในช่วงท้ายของการละเล่น คือ “ใครเผลอไม่คอยระวัง ตีกตาอยู่ข้างหลัง ระวังจะถูกตี” จากการศึกษา พบว่า เนื้อร้องบทนี้เป็นเนื้อร้องประกอบทำนองเพลงการละเล่นมอญซ่อนผ้ามีจุดประสงค์ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานตามแบบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการละเล่นสืบทอดกันมา โดยทำนองพื้นฐานจะเริ่มจากทำนองซ้ำ เหมือนการละเล่นมอญซ่อนผ้าในแบบที่ 1 และที่ 2 และพบทำนองช่วงประโยคคำว่า “ใครเผลอไม่คอยระวัง ตีกตาอยู่ข้างหลัง ระวังจะถูกตี” เป็นทำนองร้องผสมผสานระหว่างการพูดธรรมดากับการท่องบทอาขยาน แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแต่โบราณในด้านการใช้ภาษาและถ่ายทอดมายังเด็กในชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สืบทอดมาจนปัจจุบัน

4.1.3.2 จังหวะ การละเล่นมอญซ่อนผ้าของของเด็กชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวะที่เรียบง่าย ร้องดำเนินทำนองแบบซ้ำโดยให้ความสอดคล้องกับการละเล่น จังหวะของเพลงนี้เป็นจังหวะที่ไม่มีความล้าลึกมากจนเกินไป จังหวะจะดำเนินทำนองไปตามคำร้องที่ผสมผสานไปกับการพูดกึ่งบทอาขยาน แต่ต้องมีความพร้อมเพียงกันในหมู่ผู้เล่น จึงจะทำให้การละเล่นมอญซ่อนผ้าที่มีความสนุกสนาน

4.1.3.3 อารมณ์ของการละเล่นมอญซ่อนผ้า จากการศึกษาพบว่า การละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3 นี้ให้อารมณ์ลักษณะสนุกสนาน เป็นการสื่ออารมณ์ที่ฟังแล้วทำให้เกิดความเด่นชัดในเรื่องของอารมณ์ที่ระหว่างการร้องและการปรบมือเข้าจังหวะ ซึ่งมนุษย์นั้นเมื่อได้รับรู้สิ่งที่ปลุกเร้า

ก็มักจะแสดงความพึงพอใจแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ทางความรู้สึกด้านทางจิตใจและส่งผลกระทบต่อออกมาถึงลักษณะทางกายภาพภายนอกที่สื่อออกมาทางพฤติกรรมในการเล่นมอญซ่อนผ้า ทำให้ผู้เล่นเกิดอารมณ์ที่หลากหลาย เช่น การเกิดอารมณ์สนุกสนาน อารมณ์ร่าเริงในการละเล่น เป็นต้น

4.1.3.4 คีตลักษณ์ การละเล่นมอญซ่อนผ้าแบบที่ 3 มีรูปแบบที่โดดเด่นในเรื่องการผสมผสานในการใช้ภาษาที่มีคำร้องผสมบทอาขยาน และมีรูปแบบการร้องที่สืบทอดกันมาอย่างชัดเจน ในเรื่องของ จังหวะ ทำนอง และการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี และลักษณะเฉพาะของวิธีการร้องทำให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในแบบที่ 3

4.1.3.5 ลักษณะทั่วไปของการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3

- 1) อุปกรณ์ ผ้าขนหนูประดิษฐ์เป็นรูปลักษณะคล้ายตุ๊กตาหรือผ้าเช็ดหน้า
- 2) สถานที่ ลานกว้างหรือสนามที่มีบริเวณกว้าง
- 3) จำนวนผู้เล่น 6 คนขึ้นไป

4.1.3.6 กฎกติกาในการละเล่นมอญซ่อนผ้า แบบที่ 3

- 1) ผู้ที่ถือผ้าหรือตุ๊กตาจะต้องเดินหรือวิ่งไปรอบวงในทางเดียวกันประมาณ 3-4 รอบวง หรือจนกว่าเพลงจะจบลง
- 2) ผู้เล่นที่นั่งอยู่ในวงจะต้องร้องเพลง และปรบมือเข้าจังหวะไปพร้อม ๆ กัน
- 3) เมื่อผู้เล่นเดินจบครบรอบหรือเดินวนจนจบเพลงแล้วจะต้องซ่อนผ้าไว้ข้างหลังผู้เล่นที่นั่งอยู่ในวง แบบไม่ให้รู้ตัวและต้องไม่ให้ผ้าอยู่ห่างจากตัวมากนัก
- 4) เมื่อซ่อนแล้วจะต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ วงกลมกลับมานั่งแทนที่ผู้ที่ถือผ้าวิ่ง จะวิ่งย้อนทางหรือตัดวงไม่ได้

4.1.3.7 โอกาสที่จัดการละเล่น จัดการละเล่นเฉพาะเทศกาลสงกรานต์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและให้เยาวชนรุ่นหลังได้มีโอกาสรู้จักการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย เนื่องจากสมัยนี้เยาวชนให้ความสนใจในการละเล่นชนิดนี้น้อยลง

4.1.3.8 คุณค่าและประโยชน์ของการละเล่น สร้างทักษะความคล่องแคล่วของร่างกาย เป็นการฝึกไหวพริบและการสังเกตที่ดี สร้างความสนุกสนาน และความสามัคคีกลมเกลียว

จากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์ รวมถึงการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมในจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า การละเล่นมอญซ่อนผ้ามีประวัติเรื่องราวโดยการถ่ายทอด ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนาน ในแต่ละชุมชนนั้นมีบริบททางสังคมที่แตกต่างกันบ้าง แต่มีได้ทำให้อัตลักษณ์ของการละเล่นมอญซ่อนซึ่งเป็นการละเล่นพื้นบ้านของ

เด็กไทยชนิดนี้มีความเปลี่ยนแปลงไปจาก ขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมที่สืบทอดกันมา การละเล่น มอญซ่อนผ้าเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทหนึ่งที่ได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคม มีรากฐานมาจากความเป็นจริงแห่งวิถีชีวิตของคนในชุมชนแต่ละชุมชนที่มีการประพฤติปฏิบัติมาตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบัน การละเล่นมอญซ่อนผ้าในสมัยก่อนนั้นนิยมเล่นในช่วงเทศกาลประเพณีงานสงกรานต์หรือเล่นกันในยามว่างจากการทำกิจกรรมอย่างอื่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิด ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน รู้สึกผ่อนคลายอารมณ์ในระหว่างการละเล่น ทำให้ผู้เล่นเกิดทักษะความคล่องแคล่วทางร่างกาย เป็นการฝึกไหวพริบและการสังเกตที่ดี สร้างความสนุกสนานในหมู่คณะและความสามัคคีกลมเกลียวในชุมชนรวมถึงเกิดพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ การเลียนแบบโดยเด็กมักจะเล่นเลียนแบบคนที่ตนคุ้นเคยและเห็นว่าสำคัญ การสำรวจเด็กจะเกิดความสนใจ ความสงสัยและความกระตือรือร้น ใคร่รู้ในสิ่งที่อยู่รอบตัว การทดสอบเด็กจะอาศัยความรู้ใหม่ที่ได้จากการทดสอบเป็นพื้นฐานเพื่อนำมาเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้ การสร้างเด็กจะเริ่มสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบริบทรอบข้างเพื่อก่อให้เกิดความคิด จินตนาการการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ อีกประการหนึ่งที่จะเกิดกับผู้เล่นคือได้ฝึกทักษะในด้านดนตรีคือการร้องเพลงในการร้องประกอบการละเล่นและการปรบมือเพื่อให้เข้ากับจังหวะทำให้ผู้เล่นเกิดอารมณ์ร่วมเล่นอย่างมีความสุข ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำการละเล่นมอญซ่อนผ้ามาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนารูปแบบเพลงไทยสำเนียงมอญรวมถึงการแสดงระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลงเพลงมอญซ่อนผ้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นตามที่ได้ศึกษา ซึ่งเป็นผลผลิตอันเกิดจากความคิดและจินตนาการของผู้วิจัย รวมทั้งได้อนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสานภูมิปัญญาของบรรพบุรุษอันทรงคุณค่าเพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ร่วมกันสืบสานต่อไป

บทที่ 5

สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง

ภูมิปัญญาการเล่นของเด็กไทยชุดมอญซ่อนผ้า เป็นมรดกที่สำคัญของชาติที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษสู่อนุชน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งแห่งโครงสร้างทางสังคมในยุคปัจจุบัน สมควรได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ประเพณีอันทรงคุณค่านี้ไว้ ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำการเล่นมอญซ่อนผ้าที่แสดงถึงความสนุกสนานของผู้เล่นมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

5.1 สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง

การสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญชุดเพลงมอญซ่อนผ้า ผู้สร้างสรรค์ได้เก็บข้อมูลจากเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทยที่มีความรู้ ความสามารถและแตกฉานทั้งในหลักวิชาการและการปฏิบัติ โดยนำการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย ชุดมอญซ่อนผ้าซึ่งเป็นการเล่นแบบมีคำร้อง ผู้เล่นนั้นจะต้องร้องบทร้องประกอบทำนองเพลงในระหว่างการเล่น เพื่อให้เกิดความสนุกสนานตามบทร้อง ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำการเล่นมอญซ่อนผ้าที่ได้กล่าวมาเป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญ โดยมีประเด็นนำเสนอในเรื่องความหลากหลายของทำนอง จังหวะที่แสดงให้เห็นถึงความสนุกสนานของการเล่นรวมทั้งบริบทของการการเล่นทั้งหมดตามกระบวนการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญ รวมถึงได้เพิ่มการสร้างสรรค์ระบำมอญซ่อนผ้าเพื่อใช้ประกอบการบรรเลงโดยให้งานสร้างสรรค์ครั้งนี้เกิดความสมบูรณ์และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ โดยผู้สร้างสรรค์แบ่งการวิเคราะห์เพลงออกเป็น 3 ช่วงเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญชุดมอญซ่อนผ้าไว้ดังนี้

มอญซ่อนผ้า (ช่วงที่ 1)

ห้าเพลง

7

13

18

24

29 มอญซ่อนผ้าท่อน 1

36

44

51

59

66 ท่อน 2

74

82

89 ท่อน 3 จ๊อง

97 จ๊อง

103

111

118 จ๊อง

124

ช่วงที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ใช้สำนวนในการขึ้นต้นเพลงแบบสนุกสนานเพื่อแสดงให้เห็นถึง สำนวน กลอนที่ใช้มีลักษณะเฉพาะและมีความกระชับในทำนองและจังหวะทั้งสองท่อนโดยบรรเลงทั้งหมด สองเที่ยว หลังจากนั้นเมื่อบรรเลงครบทั้งสองเที่ยวแล้วจึงถอนแนวเพลงเข้าสู่ทำนองสองชั้น โดยได้ สร้างสรรค์ขึ้น 3 ท่อน

ท่อนที่ 1 แบ่งออกเป็น 4 วรรคเพลง โดยแต่ละวรรคนั้นใช้สำนวนกลอนที่ยึดความสัมพันธ์ของการผูกสำนวนกลอนทั้งกระสวนจันทะและกระสวนทำนองเพื่อให้เกิดความสอดคล้องของทำนอง รวมถึงการแบ่ง มือฆ้องเพื่อเกิดความเป็นอัตลักษณ์ของเพลง จึงถือได้ว่ามือฆ้องที่สร้างสรรค์ขึ้นนี้ สามารถบ่งบอกถึงการนำมือฆ้องมอญเข้ามาใส่ในเพลงไทยสำเนียงมอญ เพื่อให้สำเนียงของเพลงในแต่ละวรรคออกมาตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ เมื่อถึงลูกตกของวรรคนั้นสามารถโยนเสียงไปสู่ วรรคต่อไปได้โดยไม่เสียทำนองของเพลงเพื่อส่งต่อทำนองไปยังท่อนที่สอง โดยลูกตกของท่อนแรกนี้จะอยู่ในเสียง(ลา) ในส่วนของจังหวะหน้าทับผู้สร้างสรรค์กำหนดการใช้หน้าทับเป็นหน้าทับพิเศษหรือ ภาษาทางดนตรีเรียกว่า (ปะ พรืด ปะ) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของเพลงมอญที่มีจังหวะกระชับ เช่น เพลงพม่านิมิต เป็นต้น

ท่อนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 วรรคเพลง ในวรรคแรกของท่อนที่ 2 ผู้วิจัยมีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้เสียงขึ้นต้นของวรรคเพลงด้วยลูกหลุมเพื่อทำให้ทำนองวรรคแรกของท่อนที่ 2 นี้เกิดบันไดเสียงที่แตกต่างโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดสำเนียงมอญมากที่สุดรวมทั้งเป็นการโชว์สำเนียงเพลงจากนั้นในช่วงวรรคที่ 2 และ วรรคที่ 3 ใช้ทำนองเดียวรวมถึงลูกตกเสียงเดียวกันกับท่อนที่ 1 คือลูกตกจะอยู่ในเสียง(ลา)

ท่อนที่ 3 แบ่งออกเป็น 4 วรรค โดยใน 8 ห้องแรกหรือวรรคแรกของเพลงผู้สร้างสรรค์นำคำร้องของการร้องประกอบการละเล่นมอญซ่อนผ้ามาใส่ไว้ในวรรคแรกของเพลง ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของเพลงมอญซ่อนผ้าให้เห็นอย่างเด่นชัดคือ “มอญซ่อนผ้า ตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง ใครเปลือไม่ทันระวัง อยู่ข้างหลังระวังลูกตี” ในวรรคแรกนี้ผู้สร้างสรรค์กำหนดให้เครื่องดนตรีไทยที่สามารถเลียนเสียงคำร้องได้ใกล้เคียงที่สุดทำหน้าที่ในการบรรเลงเพื่อบ่งบอกถึงความป็นอัตลักษณ์ของเพลงนั้นคือ ปี่มอญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเลงสำนวนล้อเลียนคำร้อง และแสดงความเป็นตัวตนของเพลงมอญซ่อนผ้าให้มากที่สุดในช่วง 8 ห้องแรกของเพลง เพื่อเชื่อมโยงไปสู่วรรคที่ 2 ของทำนองเพลง จากนั้นในวรรคที่ 2 บรรเลงรับทำนองต่อจากปี่มอญพร้อมกันทั้งวงอีก 4 จังหวะห้องเพลง แล้วจึงส่งทำนองเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ฆ้องมอญวงใหญ่บรรเลงในลักษณะเป็นสำเนียงมือฆ้องมอญอีก 8 จังหวะและในช่วง 4 จังหวะสุดท้ายของวรรคเพลงจะบรรเลงเหมือนกันในท่อนที่ 1 และท่อนที่ 2 โดยจะมีลูกตกอยู่ในเสียง(ลา) อนึ่งในช่วงที่ส่งทำนองให้ฆ้องวงใหญ่บรรเลงในลักษณะเป็นสำเนียงมอญทั้ง 8 จังหวะนั้น ในกรณีถ้าบรรเลงในท่อนที่ 2 จะมีการเร่งจังหวะและทำนองในการบรรเลงของฆ้องมอญวงใหญ่ให้เร็วขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความกระชับของทำนองเพลงและส่งทำนองเข้าสู่ทำนองและจังหวะพิเศษก่อนที่จะเข้าอัตราชั้นเดียว

การสร้างสรรคเพลงมอญซ่อนผ้าในช่วงที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ได้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพื่อสะท้อนให้ผู้ฟังได้เห็นถึงความสนุกสนานของการละเล่นของเด็กไทย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมายาวนาน รวมถึงปรารถนาเพื่อให้เพลงที่สร้างสรรค์นี้เป็นประโยชน์ต่อการฝึกทักษะทางด้านดนตรีไทยของนักเรียน นักศึกษาและผู้ที่มีความสนใจ รวมถึงเป็นการอวดทำนองของเพลงและกลเม็ดที่ซ่อนอยู่ ซึ่งได้ประดิษฐ์ตามความคิดและจินตนาการโดยจะได้โยงไปสู่การวิเคราะห์เพลงในช่วงที่ 2 ต่อไป

มอญซ่อนผ้า (ช่วงที่ 2)

$\text{♩} = 160$ เร่งเร็วขึ้นเพื่อถอนออกเพลงเร็ว

7

12

17

22

27

32

38

44

49

53

การสร้างสรรคเพลงมอญซ่อนผ้าในช่วงที่ 2 ผู้สร้างสรรคได้นำแนวคิดของสำนวนเพลงมอญ ซื่อบางนางเกรง ก่อนที่หมดทำนองสองชั้นแล้วโยงทำนองเข้าสู่ชั้นเดียวซึ่งเป็นทำนองในลักษณะ ทำนองกระซิบ โดยผู้สร้างสรรคประดิษฐ์ไว้จำนวน 3 วรรคคเพลงแล้วกลับมาสู่ทำนองวรรคแรก อีก 2 รอบเพื่อส่งต่อเข้าสู่ทำนองและอัตราจังหวะชั้นเดียว รวมทั้งประสพการณ์ที่เป็นนักดนตรีไทยที่มีความผูกพันต่อวงการปี่พาทย์มอญมาเป็นเวลานานพอสมควร และจินตนาการถึงการละเล่นมอญซ่อนผ้าของเด็กไทยในช่วงที่ 2 นั่นคือช่วงที่ผู้เล่นเลือกทิ้งผ้าไว้ที่ข้างหลังคนใดคนหนึ่ง มอญจะรีบเดินเวียนต่อไปเพื่อให้ครบรอบ และหากคนที่ถูกซ่อนผ้าไว้ข้างหลังไม่รู้ตัว เมื่อมอญเวียนมาครบรอบก็หยิบผ้านั้นขึ้นมาไล่ตีกันคนที่ถูกทิ้งผ้าคนที่ถูกทิ้งผ้าต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ จนกว่าจะเวียนกลับมาที่เดิมของตนได้ คนที่เป็นมอญก็จะยังเล่นเป็นมอญต่อไปแต่ถ้าคนที่ถูกทิ้งผ้านั้นรู้ตัวก่อนที่มอญจะเวียนมาครบรอบ รีบฉวยผ้านั้นไล่ตีมอญไปเรื่อยจนกว่ามอญจะลงไปในที่เดิมของตนและคนผู้นั้นก็จะได้เล่นเป็นมอญแทน โดยนำแนวคิดดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้มาประดิษฐ์ทำนองเพลงมอญซ่อนผ้าโดยเรียบเรียงทำนองเพลงให้เกิดความเหมาะสมและความสอดคล้องกับการละเล่นมอญซ่อนผ้าในช่วงที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างสรรคทำนองดังที่ได้กล่าวอย่างกระชับ เพื่อให้ผู้ฟังได้เห็นความแตกต่างของทำนองและจังหวะของเพลง หลังจากหมดทำนองในช่วงนี้จึงจะถอนจังหวะของเพลงเพื่อเข้าสู่ชั้นเดียวซึ่งผู้สร้างสรรคจะได้วิเคราะห์ทำนองในช่วงที่ 3 ต่อไป

มอญซ่อนผ้า (ช่วงที่ 3)

$\text{♩} = 100$ ถอนออกเพลงเร็ว ท่อน 1

7

13 ท่อน 2

19

25

31 ท่อน 3

37

44 ท่อน 4

50

56

62 ท่อน 5

70 ท่อน 6

76 rit.

การสร้างสรรคเพลงมอญซ่อนผ้าในช่วงที่ 3 ผู้สร้างสรรคได้กำหนดทิศทางของเพลงในช่วงนี้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ท่อน ในแต่ละท่อนนั้นมีความยาวเท่ากับ 4 จังหวะเท่ากันหมดในทุก ๆ ท่อน ในอัตราจังหวะชั้นเดียว ผู้สร้างสรรคใช้จินตนาการโดยยึดหลักการเล่นมอญซ่อนผ้า ในช่วงหลังจากการที่ผู้เล่นไล่ตีผู้ที่ถูกกำหนดให้เป็นมอญและไล่ตีไปเรื่อย ๆ จนกว่ามอญจะลงไปยังแทนที่เดิมของตน และคนผู้นั้นก็จะได้เล่นเป็นมอญแทน เมื่อก้าวถึงการเล่นในช่วงนี้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดของเกมการละเล่น รวมทั้งทำให้ผู้เล่นรู้สึกผ่อนคลายกับบรรยากาศในช่วงนี้ ฉะนั้นการบรรเลงในช่วงนี้จะไม่ใช้อัตราจังหวะที่มีความรวดเร็วจนเกินไปทั้ง 5 ท่อน เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างโดยรวมของเพลงช่วงนี้จะปรากฏทำนองที่เป็นลักษณะต่าง ๆ ได้หลากหลายรูปแบบดังที่เกิดขึ้นในช่วงท้ายของเพลง ทำให้เพลงมีความกระชับมากขึ้นและจบลงอย่างลักษณะทำนองของเพลงมอญทั่ว ๆ ไปโดยทำนองเพลงใน 4 ท่อนแรกจะจบลงที่เสียง (ลา) จากนั้นท่อนสุดท้ายจะจบลงที่เสียง (มี) และทอดลงด้วยการลงท้ายแบบเพลงมอญตามลักษณะนิยม

การเรียบเรียงและการสร้างสรรคเพลงมอญซ่อนผ้า ผู้สร้างสรรคมีจุดประสงค์เพื่ออนุรักษ์การละเล่นมอญซ่อนผ้าที่สืบสานกันมาอย่างยาวนานในสังคมไทยและกำลังจะได้รับความนิยมน้อยลง รวมถึงได้สร้างสรรคเพลงมอญที่เกิดจากจินตนาการของการละเล่นมอญซ่อนผ้าซึ่งขยายผลมาเป็นทำนองเพลงมอญ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรคเพลงมอญรวมทั้งเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนปีพหุทยมอญที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรตามสถาบันการศึกษาไม่มากนักน้อย และดังที่จะได้นำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ระบามอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลงเพลงมอญซ่อนผ้าในลำดับต่อไป

ระบามอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง

การสร้างสรรคงานศิลปะทางด้านดนตรีไทย ด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นจินตนาการภายในความคิด จิตใจของผู้สร้างสรรค เช่นเดียวกับการประพันธ์เพลงชุดโบราณคดีของครุมนตรี ตรีมาทที่ ท่านได้ศึกษาจากภาพจำหลักที่ปรากฏอยู่ตามโบราณสถานต่าง ๆ ของยุคสมัยนั้น ๆ แล้วจึงประพันธ์เพลงตามจินตนาการเพื่อให้สอดคล้องกับภาพเหล่านั้น ระบามอญซ่อนเป็นงานสร้างสรรคทางนาฏศิลป์ไทยที่ใช้กระบวนการสร้างสรรคคล้ายคลึงกับเพลงชุดโบราณคดีของครุมนตรี ตรีมาท โดยผู้สร้างสรรคได้ขอความอนุเคราะห์และคำแนะนำในการสร้างสรรคระบามอญซ่อนผ้าจากครุมนันทน้อยนิตย์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และครุอมรรตน์ กัลยาณวัฒน์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง

วัฒนธรรมร่วมกับจินตนาการของผู้สร้างสรรค์สามารถวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการ
บรรเลงทั้ง 3 ช่วงได้ดังนี้

ภาพที่ 1

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 2

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ช่วงที่ 1 ขึ้นต้นเพลงแบบสนุกสนาน และมีความกระชับในทำนองและจังหวะทั้งสองท่อนโดย
บรรเลงทั้งหมดสองเที่ยว หลังจากนั้นเมื่อบรรเลงครบทั้งสองเที่ยวแล้วจึงถอนแนวเพลงเข้าสู่ทำนอง
สองชั้นทั้ง 3 ท่อน กระบวนทำในช่วงที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ช่วงหลัก ๆ คือภาพที่ 1 ช่วงเกริ่นนำหรือ
ช่วงผู้แสดงเดินออกจากเวทีด้วยทำนองเพลงเร็วด้วยความสนุกสนาน แล้วมาจบด้วยตั้งแถวสลับฟัน
ปลาตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ว่าเด็ก ๆ เดินออกจากบ้านของตนมายังลานกว้างแห่งหนึ่งของ

หมู่บ้านด้วยอาการสนุกสนาน จากนั้นจึงชวนกันเล่นมอญซ่อนผ้า ดังที่จะเชื่อมโยงไปยังทำนองเพลงสองชั้นทั้ง 3 ท่อน ดังภาพที่ 2 ที่ผู้แสดงนั่งในลักษณะเป็นวงกลมและปรบมือเตรียมที่จะร้องเพลงมอญซ่อนผ้าประกอบเพื่อประกอบการละเล่นในช่วงที่ 2 ดังที่จะวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

ภาพที่ 3

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 4

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ช่วงที่ 2 การสร้างสรรค์เพลงมอญซ่อนผ้าในช่วงที่ 2 ผู้สร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์ให้เกิดความกระชับของ ทำนองเพลง โดยประดิษฐ์สำนวนกลอนที่มีลักษณะเฉพาะและ สร้างให้มีลีลาในการใช้มือพลิกแพลง โหลดโผน เพื่อให้เกิดสำนวนกลอนที่มีคุณลักษณะอันโดดเด่นทั้งหมด 3 วรรค ทั้งนี้เพื่อเกิดความสอดคล้องกับกระบวน ท่ารำในภาพที่ 3 และภาพที่ 4 ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์กระบวนท่ารำตามจินตนาการที่ผู้สร้างสรรค์ได้วางกรอบแนวคิดไว้ หากวิเคราะห์ กระบวนท่ารำทั้ง 2 ภาพจะเห็นได้ว่า

การแสดงในช่วงนี้สามารถสื่ออารมณ์ถึงความสุข รื่นเริง บันเทิงใจ และความสนุกสนานของผู้แสดง ตามความเป็นจริงของการละเล่นแล้ว ซึ่งตรงกับในช่วงที่มอญจะรีบเดินเวียนต่อไปเพื่อให้ครบรอบ และหากคนที่ถูกซ่อนผ้าไว้ข้างหลังไม่รู้ตัว เมื่อมอญเวียนมาครบรอบก็หยิบผ้าขึ้นมามีได้กับคนที่ถูกทิ้งผ้าคนที่ถูกทิ้งผ้าต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ จนกว่าจะเวียนกลับมาที่เดิมของตนได้ คนที่เป็นมอญก็จะยังเล่นเป็นมอญต่อไป เมื่อหมดการแสดงในช่วงนี้แล้ว อารมณ์เพลงจึงจะถอนจังหวะเข้าสู่อัตราจังหวะ ชั้นเดียว ซึ่งเป็นการบรรเลงที่ไม่ใช้ความเร็วมากนัก ทำให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลายด้วยลักษณะสำนวน กลอน ดังจะเข้าสู่การวิเคราะห์กระบวนทำรำในลำดับต่อไป

ภาพที่ 5

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 6

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ช่วงที่ 3 กลวิธีการเรียงท่ารำต่าง ๆ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดจากจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งผสมผสานหลาย ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับทักษะกระบวนการท่ารำ เช่นการเคลื่อนไหวร่างกาย การใช้จินตนาการของผู้แสดงเพื่อให้เกิดอารมณ์ในการแสดง ทักษะการแปรแถว ความพร้อมเพรียงและมีสมาธิในการแสดง จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าในภาพที่ 5 และภาพที่ 6 เป็นการแปรแถวต่อเนื่องเชื่อมโยงมาจากภาพที่ 4 ซึ่งเมื่อการละเล่นดำเนินมาถึงลำดับสุดท้ายอารมณ์ของเพลงที่รู้สึกผ่อนคลายจะส่งต่อไปยังผู้แสดง โดยมีการแปรแถวจากวงกลมไปยังกระบวนการท่าต่าง ๆ ดังภาพที่ 5 และภาพที่ 6 จากการแสดงจะสะท้อนไปยังการละเล่นในชีวิตจริงว่าเมื่อเด็กทุกคนที่เล่นมอญซ่อนผ้าเสร็จสิ้นลงต่างคนจึงแยกย้ายกันกลับบ้านของตน ด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน และผ่อนคลาย จึงมีความสอดคล้องกับลักษณะท่ารำในภาพที่ 5 และภาพที่ 6 ดังที่ได้วิเคราะห์มา การสร้างสรรค์ระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลงชุดนี้เป็นอนุรักษ์การละเล่นชนิดนี้ที่กำลังจะได้รับความนิยมน้อยลงเพื่อให้คงอยู่กับวัฒนธรรมของการละเล่นเด็กไทยสืบไป

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้สร้างสรรค์กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ข้อคือศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรี สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง โดยศึกษาและเก็บข้อมูล จากกลุ่มประชากรตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวมเป็นองค์ความรู้เพื่อให้เยาวชนผู้สนใจสืบทอดมิให้สูญหาย รวมถึงนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาสร้างสรรค์เป็น เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบ การบรรเลง สามารถนำผลการศึกษาดังกล่าว มาสรุปผลการสร้างสรรค์โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

สรุปผล

6.1 ศึกษาการละเล่นมอญซ่อนผ้าในจังหวัดสุพรรณบุรี

6.1.1 ทำนองเพลงมอญซ่อนผ้าจากการศึกษาชุมชนทั้ง 3 ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีตามที่ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดกลุ่มประชากรนั้นพบว่าทำนองคำร้องในลักษณะแบบเดียวกันในช่วงแรก ของการละเล่น ส่วนในช่วงกลางของทำนองเพลงในการละเล่นมอญซ่อนผ้าผู้เล่นนั้นจะต้องเร่งทำนอง ขึ้นจากเดิมเล็กน้อย โดยใส่ท่วงทำนองเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน รวมทั้งมีการเพิ่มทำนองร้องในช่วงท้าย ของการละเล่นทั้งในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ที่พบเช่น แบบที่ 2 และแบบที่ 3 เพื่อเพิ่มระยะเวลาใน การที่ผู้เล่นจะดำเนินทำนองเพลงเพื่อให้เกิดความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น หรืออาจเป็นการเพิ่ม ระยะเวลาให้ผู้ถือผ้าเดินวนรอบวงกลม มีเวลาที่ติดสินใจในการเลือกว่าผ้าไว้ที่หลังผู้เล่นคนใดคน หนึ่งในวง จากการวิเคราะห์ตามหลักในทางดนตรี พบว่า ทำนองเพลงที่ผู้เล่นใช้ประกอบคำร้อง มี เพียงตัวโน้ต 3 ตัว คือเสียง ฟา (ฟ) เสียงซอล (ซ) และเสียง ลา (ล) โดยทำนองที่ผู้เล่นร้องนั้น เป็น ทำนองร้องผสมผสานระหว่างการพูดแบบธรรมชาติกับการท่องบทอาขยาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภูมิ ปัญญาของบรรพบุรุษแต่โบราณ ที่ประดิษฐ์คิดค้นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้ภาษาการได้ใช้ ความคิดโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการแก้ไขกับอุปสรรคที่เยาวชนจะได้พบเจอในอนาคต ทั้งยังช่วยพัฒนาในด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์และสติปัญญา

6.1.2 จังหวะและอารมณ์ของการละเล่น จากการศึกษาชุมชนทั้ง 3 ชุมชนตามที่คุณผู้สร้างสรรค์ ได้กำหนดกลุ่มประชากรนั้นพบว่า การละเล่นชนิดนี้ไม่ได้กำหนดการปรับมือเพื่อให้เข้าจังหวะหรือ มีอัตราจังหวะในลักษณะพิเศษเป็นกฎกติกาตายตัว จังหวะของเพลงและการละเล่นนั้นขึ้นอยู่กับผู้เล่นเป็นผู้กำหนดซึ่งให้ความยินยอมพร้อมกันทั้งกลุ่มของผู้เล่น รวมถึงขึ้นอยู่กับเนื้อร้องในแต่ละชุมชน ว่าจะมีความสั้นยาวเพียงใดโดยส่วนมากแล้วทั้ง 3 ชุมชนจะมีการเคาะจังหวะประกอบการละเล่นที่ คล้าย ๆ กันและสามารถสื่อไปถึงกิริยา อากา ร ท่าทาง ของผู้เล่นได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้เล่น เกิดความ สนุกสนานแสดงถึงลักษณะเฉพาะของการละเล่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นรูปแบบแห่งพฤติกรรมมนุษย์ แต่ละกลุ่ม แต่ละท้องถิ่นที่ส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่ อีกรุ่นหนึ่งในรูปแบบของกิจกรรมของชุมชน

6.1.3 คีตลักษณ์ จากการศึกษาชุมชนทั้ง 3 ชุมชนนั้นพบว่าชุมชนกลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียน วัดบางแม่หม้ายและชุมชนบ้านโพธิ์พระยา ตำบลโพธิ์พระยา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี นั้นมีการ เพิ่มคำร้องเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและลีลาในการละเล่นมากยิ่งขึ้น ส่วนรูปแบบโดยรวมของคำ ร้องการละเล่นมอญซ่อนผ้ามีลักษณะที่คล้าย ๆ กันทั้ง 3 ชุมชน รวมถึงรูปแบบของเพลง มีอัตรา จังหวะซ้ำหรือเร็วขึ้นอยู่กับความสนุกสนานที่เกิดขึ้นในระหว่างการละเล่นขณะนั้นหรือขึ้นอยู่กับ บทบาทของผู้กำหนดการละเล่น นอกจากความหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การละเล่นในแต่ละชุมชน ยังแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้มีการถ่ายทอดลักษณะอันเป็นลักษณะ เฉพาะตัว ที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาจนกลายเป็นรูปแบบการละเล่นประจำท้องถิ่นหรือที่เรียกกันว่า กิจกรรมประจำท้องถิ่น

6.1.4 กฎกติกาและลักษณะทั่วไป การละเล่นเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะ ฝึกปฏิภาณ ไหวพริบฝึกวินัยและเคารพกฎกติกาจากการศึกษาชุมชนทั้ง 3 ชุมชนนั้นพบว่า การละเล่น มอญซ่อนผ้า นั้นใช้กฎกติกาที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันทั้ง 3 ชุมชน อาทิ ผู้เล่นต้องนั่งล้อมวงเป็นวงกลม ผู้เล่นเป็นมอญซ่อนผ้าเดินรอบวงกลมโดยถือผ้าเอาไว้ในมือ ทุกคนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าพร้อม ๆ กัน ระหว่างผู้เล่นที่เป็นมอญกำลังถือผ้าเดินรอบวง ผู้เล่นที่นั่งห้ามหันหลังไปมอง ผู้เล่นที่เป็นมอญเดิน รอบ ๆ วงแล้ววางผ้าซ่อนไว้ด้านหลังของผู้เล่นที่นั่งอยู่ในวงคนใดคนหนึ่ง เมื่อเพลงจบ ผู้เล่นที่ถูกผ้า วางอยู่ข้างหลัง ต้องลุกขึ้นจากที่ แล้ววิ่งไล่เอาผ้าไปตีมอญวิ่งรอบเป็นวงกลม กฎกติกาในลักษณะ เช่นนี้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ชุมชนทั้ง 3 ชุมชนนั้นได้รับ วัฒนธรรมการละเล่นสืบทอดต่อกันมาโดยมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจจะมียางชุมชนที่มีการ บังคับกฎกติกาในลักษณะจำเพาะเพิ่มขึ้นมา คือ ผู้เล่นเป็นมอญห้ามวิ่งผ่าวงซึ่งถือว่าเป็นการผิดกติกา

ถ้ามีผู้เล่นปฏิบัติเช่นนี้จะต้องเป็น 2 รอบ เป็นต้น รวมถึงลักษณะทั่วไปของการละเล่นมอญซ่อนผ้า กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่ใช้ประกอบการละเล่นโดยมีดังนี้ ใช้ตุ๊กตาหรือผ้าขนหนูประดิษฐ์เป็นรูปลักษณะคล้ายตุ๊กตาเล่นในพื้นที่เป็นลานกว้างหรือสนามที่มีบริเวณกว้างเพื่อสะดวกต่อการละเล่น จำนวนผู้เล่นต้องมีผู้เล่น 6 ถึง 10 คน เพื่อสร้างความสามัคคีต่อชุมชน หมู่คณะ

6.1.5 โอกาสที่จัดการละเล่นและประโยชน์ของการละเล่นมอญซ่อนผ้า จากการศึกษาชุมชน ทั้ง 3 ชุมชนนั้นพบว่า โอกาสที่จัดการละเล่นมอญซ่อนผ้า จะได้พบการละเล่นชนิดนี้เฉพาะเทศกาล สงกรานต์เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและให้เยาวชนรุ่นหลังได้มีโอกาสรู้จักการละเล่น พื้นบ้านของเด็กไทย เนื่องจากในยุคสมัยนี้เทคโนโลยีประเภทเข้าถึงเยาวชนได้ง่ายและมากขึ้นเยาวชน จึงให้ความสนใจในการละเล่นชนิดนี้น้อยลง รวมทั้งเยาวชนในสมันนี้ยังมีทราบถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้น จากการละเล่น เช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดในหมู่คณะและเป็นวิถี การดำเนินชีวิตของคนไทย ส่วนการพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาทางด้านสมองและ อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา เมื่อได้ร่วมกิจกรรมแล้วทำให้รู้สึกว่ เกิดความสนุกสนาน มีอิสระในการทำได้ตามใจปรารถนา รวมถึงยังได้ช่วยอนุรักษ์การละเล่นชนิดนี้ มิให้สูญหายไปจากวัฒนธรรมประเพณีของไทย

6.2 สร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง

6.2.1 ภูมิปัญญาการละเล่นของเด็กไทยผนวกกับความคิดและจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ อันนำไปสู่กระบวนการ การสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญชุดเพลงมอญซ่อนผ้ารวมถึงการเก็บ ข้อมูลจากเอกสารในส่วนต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยสร้างสรรค์ในชุดนี้ และสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทยที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับของวงการดนตรีไทย จึงทำให้ ผู้วิจัยสามารถสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง ซึ่งแบ่ง การบรรเลงออกเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 ประกอบด้วยสำนวนกลอนที่ผู้สร้างสรรค์ประดิษฐ์ขึ้นมา ในลักษณะที่มีความ กระชับในอัตราจังหวะชั้นเดียว และทำนองเพลงแบ่งออกเป็นสองท่อนโดยบรรเลงท่อนละสอง เที้ยว ซึ่งในแต่ละประโยคอาจจะใช้สำนวนกลอนที่มีความคล้ายคลึงกันบ้าง บางประโยคประดิษฐ์ให้เป็น สำนวนกลอนเฉพาะแต่สามารถร้อยเรียงสำนวนกลอนทั้งหมดเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และสอดคล้อง ประสานกันได้อย่างลงตัวเพื่อส่งทำนองไปสู่ทำนองสองชั้นในท่อนที่ 1

ท่อนที่ 1) สำนวนกลอนที่ประดิษฐ์ขึ้นตั้งแต่วรรคแรกจนถึงวรรคสุดท้ายของเพลงผู้ สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดในเพลงที่มีจังหวะกระชับโดยใช้หน้าทับเป็นหน้าทับพิเศษหรือภาษาทางดนตรี

เรียกว่า (ปิ๊ะ พรี๊ด ป๊ะ) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของเพลงมอญ เช่น เพลงพม่านิมิต เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของเพลงในประเภทนี้ที่ฟังแล้วทำให้เกิดอารมณ์สนุกสนาน น่าติดตามรวมถึงทำให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการตามถึงการละเล่นมอญซอห์นผ้า ถึงกระบวนการการละเล่นของเด็กกลุ่มหนึ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างสนุกสนาน

ท่อนที่ 2) กลุ่มเสียงของวรรคแรกผู้สร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สำเนียงของในท่อนนี้ เกิดสำเนียงของลูกมอญมากขึ้น จึงใช้กลุ่มเสียงที่เกิดความแตกต่างจากท่อนแรกซึ่งเป็นกลุ่มทำนองเพลงธรรมดาทั่วไป จากนั้นในวรรคต่อ ๆ ไปจนถึงลำดับสุดท้ายจะมีสำนวนกลอนที่ตรงกันกับในท่อนที่ 1 และจบเสียงสุดท้ายของวรรคเพลงที่เสียง (ลา)

ท่อนที่ 3) ในวรรคแรกผู้สร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์จะแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชื่อเพลงและสื่อออกมาทางเสียงปี่มอญที่นำมาใช้เป่าเลียนเสียงดังคำร้องที่ว่า “มอญซอห์นผ้า ตึกตาอยู่ข้างหลัง ใครเปลอ ไม่ทันระวัง อยู่ข้างหลังระวังถูกตี” จากนั้นในช่วงกลางของท่อนผู้สร้างสรรค์ให้มีการสอดแทรกทำนองโดยซอญวงใหญ่บรรเลงในลักษณะการตีเป็นคู่สี่ที่ออกสำเนียงของมือซอญมอญอีก 8 จังหวะและลำดับสุดท้ายจึงเร่งแนวของเพลงเพื่อส่งต่อไปยังช่วงที่ 2 ของเพลงเพื่อเป็นไปตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ถึงการละเล่นว่าผู้เล่นกำลังจะวางผ้าหรือตึกตาที่คนใดคนหนึ่งในกลุ่มของเล่นและกำลังจะถึงกระบวนการ การไล่ตีของผู้เล่นที่ถูกซอห์นผ้าหรือตึกตาไว้ข้างหลังโดยไม่รู้ตัวคนที่ถูกซอห์นผ้าไว้ข้างหลังโดยไม่รู้ตัวนั้น เมื่อมอญเวียนมาครบรอบก็หยิบผ้านั้นขึ้นมาไล่ตีกันคนที่ถูกทิ้งผ้า การบรรเลงในวรรคสุดท้ายของท่อนที่ 3 นี้ผู้สร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งอารมณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างสนุกสนานต่อไปยังการบรรเลงในช่วงที่ 2

ช่วงที่ 2 การนำสำนวนเพลงมอญบางนางเกรงในช่วงหมด สองชั้นก่อนเข้าอัตราจังหวะชั้นเดียว มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ของเพลงมอญซอห์นผ้าในช่วงที่ 2 เป็นอีกหนึ่งในการวางความคิดที่ผู้สร้างสรรค์ได้ประดิษฐ์สำนวนกลอนที่มีลักษณะเฉพาะและ สร้างให้มีลีลาในการใช้มือพลิกแพลง โลดโผน เพื่อให้เกิดสำนวนกลอนที่มีคุณลักษณะอันโดดเด่นทั้งหมด 3 วรรคเพลง รวมถึงเกิดความแตกต่างจากทำนองเพลงมอญทั่วไปที่มีเพียงแค่อัตราจังหวะสองชั้นและชั้นเดียว ซึ่งมีความสอดคล้องกับการละเล่นมอญซอห์นผ้า ตามที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดไว้คือผู้เล่นเลือกทิ้งผ้าไว้ที่ข้างหลังคนใดคนหนึ่ง มอญจะรีบเดินเวียนต่อไปเพื่อให้ครบรอบ และหากคนที่ถูกซอห์นผ้าไว้ข้างหลังไม่รู้ตัวเมื่อมอญเวียนมาครบรอบก็หยิบผ้านั้นขึ้นมาไล่ตีกันคนที่ถูกทิ้งผ้าคนที่ถูกทิ้งผ้าต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ จนกว่าจะเวียนกลับมาที่เดิมของตนได้ คนที่เป็นมอญก็จะยังเล่น เป็นมอญต่อไป การบรรเลง

ทำนองในช่วงนี้ทำให้เกิดอารมณ์เพลงที่มีความสนุกสนานมีความรู้สึกน่าติดตามเพื่อส่งต่อไปยังการบรรเลงในช่วงที่ 3 ที่มีลักษณะคลี่คลายของทำนองเพลงต่อไป

ช่วงที่ 3 การร้อยเรียงเพลงมอญซ่อนผ้าในช่วงที่ 3 ซึ่งเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียวจำนวน 5 ท่อนผู้สร้างสรรค์ จินตนาการตามกระบวนการในลักษณะการเล่นดังที่ว่า เมื่อการไล่ตีกันของคนที่ถูกทิ้งผ้า คนที่ถูกทิ้งผ้าจะต้องวิ่งหนีไปรอบ ๆ จนกว่าจะเวียนกลับมาที่เดิมของตนได้ ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการเล่นมอญซ่อนผ้า เมื่อกระบวนการเล่นเช่นนี้สิ้นสุดลง อารมณ์ของผู้เล่นทั้งหมดจะรู้สึกผ่อนคลายผู้สร้างสรรค์จึงมีแนวคิดในการประดิษฐ์เพลงให้เกิดความสอดคล้องกับการเล่นทำให้ฟังแล้วรู้สึกไม่กดดัน ผ่อนคลาย โดยทำนองของเพลงในแต่ละท่อนจะค่อย ๆ เร่งอัตราจังหวะทำให้เกิดความกระชับรวมถึง สำเร็จอารมณ์ สลับกันไปจนถึงทำนองท่อนสุดท้ายด้วยการลงแบบไม่ถอนทำนองหรือที่เรียกในภาษานักดนตรีไทยว่าการบรรเลงแบบ “ลงขาด” จากนั้นเป็นลูกจบเพลงด้วยลักษณะนิยมของเพลงมอญทั่วไปในส่วนของระบำมอญซ่อนผ้าผู้สร้างสรรค์สามารถบรรยายสรุปได้ดังต่อไปนี้

ระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง

กระบวนการทำรำชุดระบำมอญซ่อนผ้าเป็นผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบการแสดงประกอบการบรรเลง ที่สื่อถึงการละเล่นชนิดหนึ่งของเด็กไทยซึ่งนับวัน จะได้รับความนิยมน้อยลง ผู้สร้างสรรค์จึงเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์พร้อมกับการศึกษากรีธาทำทางการเล่นมอญซ่อนผ้ารวมถึงจินตนาการเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ระบำมอญซ่อนผ้า โดยกระบวนการแบ่งออกเป็น 3 ช่วง เช่นเดียวกับรูปแบบของเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องไปพร้อมกันทั้งเพลงและการแสดง สามารถสรุปได้เป็นช่วง ๆ ดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาบริบทของการเล่นมอญซ่อนผ้าไปพร้อม ๆ กับจินตนาการทำให้เกิดการสร้างสรรค์กระบวนการทำรำ การเคลื่อนไหวที่มีความสอดคล้องตามอารมณ์ของเพลง เมื่อปีพ.ศ. 2561 เริ่มบรรเลงขึ้นด้วยทำนองกระชับในอัตราจังหวะชั้นเดียวผู้แสดงรำออกทั้งสองฝั่งและเริ่มการแปรแถวภาพที่ 1 และจบช่วงแรกดังภาพที่ 2 ในช่วงนี้อารมณ์ของการแสดงรวมถึงเพลงที่บรรเลงโดยเน้นถึงความสนุกสนานตามวิถีชาวบ้าน

ช่วงที่ 2 เป็นการแสดงสื่อความหมายถึงการเล่นต่อจากช่วงที่ 1 คือเมื่อเด็ก ๆ ทุกคนเริ่มนั่งเป็นวงกลม อารมณ์ของการแสดงจะเริ่มเกิดความสนุกสนานดังภาพที่ 3 และภาพที่ 4 เพื่อให้เกิดความเร้าใจมากยิ่งขึ้นตามที่ได้วิเคราะห์ในลักษณะของเพลงที่บรรเลงเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและสัมพันธ์กับทำนองเพลงให้มากที่สุด ใน นอกจากนี้ผู้แสดงยังต้องใช้อารมณ์รวมถึงการจินตนาการ

ตลอดจนความพร้อมเพรียงและการมีสมาธิในการซึ่งนับเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การแสดงมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ช่วงที่ 3 เป็นกระบวนการทำรำที่สื่อถึงอารมณ์การผ่อนคลาย กล่าวคือเมื่อการละเล่นดำเนินมาถึงระยะสุดท้าย อารมณ์ผู้แสดงรวมถึงทำนองเพลงจะส่งไปยังผู้ชมทำให้รู้สึกผ่อนคลาย การแสดงช่วงนี้ได้มีการใช้วิถีการกระบวนการต่าง ๆ เช่น การแปรแถวในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้การเคลื่อนไหวทางร่างกาย อาทิ การใช้มือ ใบหน้า ศีรษะ ลำตัว ผู้แสดงจะต้องแสดงทักษะอย่างยิ่ง โดยใช้กลวิธีการเรียงท่า การเชื่อมท่าเพื่อให้ได้สัดส่วนในระดับมาตรฐานของการทำรำไปพร้อม ๆ กับทำนองเพลงที่สร้างสรรค์

อภิปรายผล

งานสร้างสรรค์เรื่อง ความสำคัญของการละเล่นมอญซ่อนผ้าในมิติเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้วิจัยต้องการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ “ซึ่งทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดให้การละเล่นพื้นบ้านเป็นสาขาหนึ่งของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทย และมีการละเล่นบางอย่างได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไว้ เพื่อเป็นหลักฐานสำคัญของชาติและส่งเสริมให้เยาวชนในชาติเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน”(กรมส่งเสริมวัฒนธรรม,2561) นอกจากนี้การละเล่นพื้นบ้านโดยเฉพาะ มอญซ่อนผ้าเป็นการละเล่นที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสนุกสนาน ความร่าเริงของเด็กไทยในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี รวมถึงยังช่วยฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้การพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและสร้างไหวพริบที่ดีให้กับผู้เล่น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการละเล่นชนิดนี้ จึงได้สร้างสรรค์เพลงมอญซ่อนผ้าและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง โดยใช้จินตนาการผ่านการละเล่นมอญซ่อนผ้ารวมกับการสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ทางเพลงมอญ โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากความคิดจนสามารถได้แรงบันดาลใจในสร้างสรรค์เพลงมอญ ทำให้มีพื้นฐานในการประดิษฐ์ท่วงทำนองเพลงมอญและเลือกใช้สำเนียงภาษาสำนวนกลอนของเพลงที่ทำให้เกิดความเหมาะสมกับการละเล่นและระบำมอญซ่อนผ้าประกอบการบรรเลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างสรรคเพลงไทยว่า ความสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวของมนุษย์เอง ซึ่งบางคนก็มีมากบางคนก็มีน้อย หรือที่เข้าใจว่าความคิดสร้างสรรค์อยู่ในความถนัด หรือความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์นอกจากจะเกิดมาเฉพาะตัวบุคคลแล้วยังสามารถเกิดขึ้นได้ จากการสะสมประสบการณ์อีกประการหนึ่งเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นมานั้น เกิดจากความคิดและปัญญาของมนุษย์แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางสุนทรียะปรัชญา จริยธรรม หรือเป็นงานที่สะท้อนสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์

ของเจ้าของผลงาน การสร้างสรรค์ศิลป์เกิดจากการกระทำของมนุษย์ และสำเร็จด้วยการสร้างสรรค์ของมนุษย์เท่านั้น ธรรมชาติและสัตว์ทั้งหลายไม่สามารถสร้างงานศิลป์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์ตั้งที่ผู้วิจัยนำมาใช้อธิบายการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างสรรค์เพลงมอญโดยใช้ทฤษฎีการสร้างสรรค์งานศิลป์ ที่ว่า การสร้างสรรค์งานศิลป์ เป็นงานศิลปะที่เกิดขึ้นมาจากความคิดจินตนาการ ปัญญาของมนุษย์ ซึ่งก่อนเกิดกระบวนการเหล่านี้ มนุษย์ได้รับรู้ เรียนรู้จากวิถีชนที่รายล้อมด้วยวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามความเชื่อ ความศรัทธาในทางดนตรีไทยและศิลปะต่าง ๆ จนกลายเป็นกระบวนการคิด องค์ความรู้สู่ชิ้นงานศิลปะ ที่จับต้องไม่ได้ หลักแห่งทฤษฎีการสร้างสรรค์งานศิลป์ มีหลักคิด 2 ประการคือ หลักมิติการสร้างสรรค์และหลักวิถีลักษณะการสร้างสรรค์หลักแห่งทฤษฎีทั้ง 2 นี้ จะนำไปสู่งานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เป็นกระบวนการของกรรมวิธีที่ลำดับความคิด การกระทำอย่างต่อเนื่องไปสู่ปรากฏการณ์ให้เกิดขึ้น และให้ปรากฏขึ้นจนมีความสำเร็จผลของผู้สร้างสรรค์ และเมื่อได้สัมผัสกับงานศิลปะที่รังสรรค์ขึ้นมาแล้ว ก่อให้เกิดความรู้สึกถึงรสแห่งเสียงที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้ง หลากหลายอารมณ์หรือเกิดความสะเทือนใจในลีลาของสำนวนเพลงมอญที่สร้างสรรค์ ไม่ว่าจะ เป็นใน เรื่องของท่วงทำนอง สำนวนกลอนแบบต่าง ๆ ที่ใช้ และกลเม็ดต่าง ๆ ที่ผู้สร้างสรรค์ได้นำมาร้องเรียงผสมผสาน ผ่านผู้บรรเลงทำให้เพลงนั้นมีอรรถรสน่าฟังยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ ที่ว่า ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เป็นทฤษฎี ที่กล่าวถึงความงามทางศิลปะทุกแขนง การสร้างสรรค์ความงามทางศิลปะที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ทางสุนทรียะของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ไม่พอใจกับความงามที่ได้รับจากธรรมชาติ จึงคิดสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ไม่ว่าจะ เป็นเสียงแห่งบทเพลงที่สร้างขึ้น สีที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจึงนำมาปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยนำเอาสิ่งเหล่านี้บวกกับจินตนาการความคิดสร้างสรรค์แล้วเกิดเป็นผลงานทางศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา ฉะนั้นในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ จำเป็นต้องนำทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ ในการวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความงาม ในการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญและระบำมอญช่อนผ้าประกอบการบรรเลง เพื่อให้เกิดขึ้นในวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นมา

ข้อเสนอแนะ

ผู้สร้างสรรค์ท่านอื่น ๆ ควรศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและการละเล่นพื้นบ้านในภาคต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมลดน้อยลงและนำมาสร้างสรรค์ในรูปแบบมิติที่หลากหลายเช่น เพลงไทยในสำเนียงต่าง ๆ หรือการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษมิให้สูญหาย รวมถึงเก็บไว้ให้เยาวชนของชาติในรุ่นต่อ ๆ ไปได้ศึกษาเรียนรู้ รับรู้สืบต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.(2561).**การละเล่นเด็กไทย**.กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระราชูปถัมภ์.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.(2561).**การละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย**.กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระราชูปถัมภ์.
- เกสร ธิตจारी.(2550).**กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก**.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- งามพิศ สงวนสัตย์.(2558).**การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา**.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จี ศรีนิवासัน.(2534).**สุนทรียศาสตร์ ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ**.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ชมพูนาฏ ชมพูพันธ์.(2560).**เพื่อนหนุ่มเ็นสาวเล่นมอญซ่อนผ้า**.ปริญญาานิพนธ์.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์.(2557).**สารานุกรมเพลงไทย**.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด.ภาพพิมพ์.
- ดุขฎี มีป้อม.(2556).**การสืบทอดเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มทางครูพุ่ม บาปุยวาทย์ วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต(ดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล**.
- นัทธมน พึ่งเจริญและคณะ.(2556).**แนวคิดการสร้างสรรคร์ประพันธ์บทเพลง ของอาจารย์รัฐระพลน้อยนิตยฯ**.รายงานการวิจัย.
- บัณฑิต สุขภักฎ.(2562).**นาฏศิลป์สร้างสรรค์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย**.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอมพันธ์จำกัด.
- พวงผกา คุโรวาท.(2539).**ศิลปะและวัฒนธรรมไทย**.กรุงเทพฯ : บริษัทรวมสาส์นจำกัด.
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.(2532).**สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน**.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2554).**พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**.กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับดิเคชั่นส์.
- วิทยา ศรีผ่อง.(2561).**การสร้างสรรคร์เพลงเดี่ยวสัมพันธ์ทำนอง**.ทุนสนับสนุนงานสร้างสรรคร์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑.
- วีระ พันธุ์เสือ.(2558).**ปีพาทย์มอญ**.กรุงเทพฯ : ศรีเสนอ์การพิมพ์.
- ศิวกานท์ ปทุมสุดิ.(2548).**ข้าวเม่ารางไฟ**.กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ.
- สุรพล สุวรรณ.(2549).**ดนตรีในวัฒนธรรมไทย**.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์ บรรจุน.(2548).**ศิลปวัฒนธรรม**.กรุงเทพฯ : แพรวสำนักพิมพ์.

บุคลากรกรม

ชวลิตร ทับทิมทอง,ข้าราชการบำนาญ โรงเรียนวัดบางแม่หม้าย
 นันทา น้อยนิิตย์,ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
 ประยูร มุ้ยจิ้น,หัวหน้าหมวดดนตรีไทย กองดุริยางค์ทหารเรือ ฐานทัพเรือกรุงเทพมหานคร
 (16 มิถุนายน 2563).สัมภาษณ์

ละมัย วงสุวรรณ,แม่บ้านโรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร
 สุภร อิมวงศ์,ดุริยางคศิลป์อาวุโส สำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
 สุรีย์ ดาวอุดม,ข้าราชการครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร
 อมรรัตน์ กัลยาณวัฒน์,ข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 กระทรวงวัฒนธรรม

ภาคผนวก

มอญซ่อนผ้า (ช่วงที่ 1)

ห้าอง

7

13

18

24

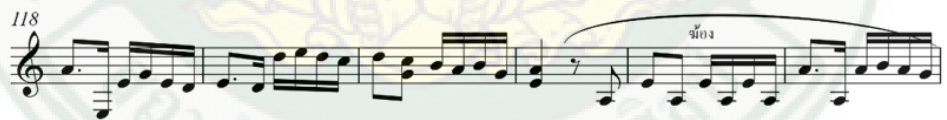
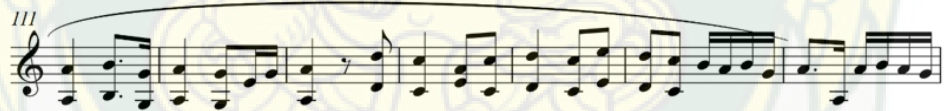
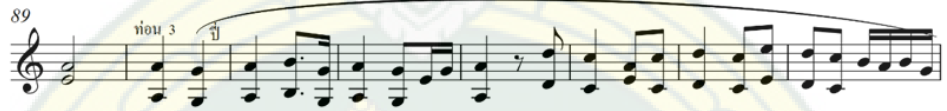
29 มอญซ่อนผ้าก่อน 1

36

44

51

59

มอญซ่อนผ้า (ช่วงที่ 2)

$\text{♩} = 160$ เร่งเร็วขึ้นเพื่อถอนออกเพลงเร็ว

7

12

17

22

27

32

38

44

49

53

มอญซ่อนผ้า (ช่วงที่ 3)

$\text{♩} = 100$ ถอนออกเพลงเร็ว ท่อน 1

7

13 ท่อน 2

19

25

31 ท่อน 3

37

44 ท่อน 4

50

56

62 ท่อน 5

70 ท่อน 6

76 p

ภาพที่ 1 บันทึกวีดิโอการบรรเลงวงปี่พาทย์ผลงานสร้างสรรค์
 ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 2 บันทึกวีดิโอการบรรเลงวงปี่พาทย์ผลงานสร้างสรรค์
 ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

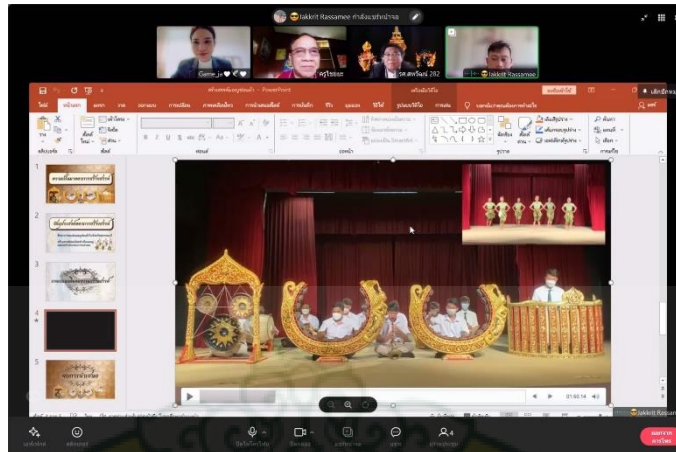
ภาพที่ 3 บันทึกวิดีโอทำรำประกอบเพลงมอญซ่อนผ้า

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

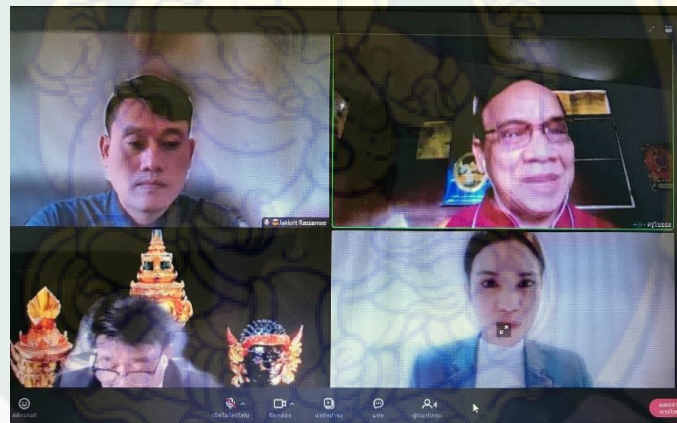

ภาพที่ 4 บันทึกวิดีโอทำรำประกอบเพลงมอญซ่อนผ้า

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมวิพากษ์ผลงานสร้างสรรค์
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมวิพากษ์ผลงานสร้างสรรค์
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ประวัติผู้สร้างสรรค์

ชื่อ	นายจ๊กกฤษณ์ วัฒนากุล
วัน เดือน ปี เกิด	6 เมษายน 2521
ที่อยู่ปัจจุบัน	119 หมู่ 1 ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2532 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุพรรณภูมิ</p> <p>พ.ศ. 2533 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมชั้นต้น 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง</p> <p>พ.ศ. 2536 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมชั้นกลาง 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง</p> <p>พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต, ศษ.บ. สาขาคณตรีศึกษาศิลป์ศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ห้องเรียนเครือข่าย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี</p> <p>พ.ศ. 2561 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต, ศล.ม. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์</p>
ประวัติการทำงาน	<p>พ.ศ. 2541 รับราชการกองดุริยางค์ทหารเรือ ตำแหน่ง นักดนตรีไทยหมวดดนตรีไทย</p> <p>พ.ศ. 2561 รับราชการตำแหน่ง อาจารย์ ประจำภาคดุริยางค์ไทยที่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม</p>